

MERKEZİ TAKAS KURULUŞLARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI HAKKINDA GENEL YÖNETMELİK

(30/5/2013 tarih ve 28662 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Yönetmelik değişikliklerine ilişkin liste:

- 1) 11/4/2019 tarihli ve 30742 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 2) 5/12/2019 tarihli ve 30969 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 3) 6/10/2021 tarihli ve 31620 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 4) 30/7/2022 tarihli ve 31908 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 5) 30/12/2022 tarihli ve 32059 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 6) 29/07/2023 tarihli ve 32263 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.
- 7) 10/12/2024 tarihli ve 32748 sayılı Resmi Gazete’de Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Amaç

MADDE 1 – (Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 77 nci ve 78 inci maddeleri çerçevesinde merkezi takas kuruluşlarına ve merkezi takas kuruluşları tarafından verilebilecek merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 77 ve 78 inci maddeleri çerçevesinde Merkezi Takas Kuruluşları ve bu kuruluşlarca yerine getirilen faaliyet, iş ve işlemlere ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 77 ve 78 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) (Değişik:RG-5/12/2019-30969) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Borsa: Anonim şirket şeklinde kurulan, sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Kurulca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilân etmek üzere kendisi veya piyasa işleticisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım-satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, Kanuna uygun olarak yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemleri ve pazar yerlerini,

b) Bağımsız üye: 3/1/2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)’nin birinci ekinin 4.3.6 ncı bölümünde tanımlanan yönetim kurulu üyelerini,

c) Bağlantılı çalışma: Sermaye piyasası araçları ve para piyasası işlemlerinin takasının iki veya daha fazla merkezi karşı taraf arasında karşılıklı bağlantılı olarak gerçekleştirilmesini,

ç) BDDK: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

d) Bilgi Sistemleri Yönetimi Tebliği: 5/1/2018 tarihli ve 30292 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bilgi Sistemleri Yönetimi Tebliği (VII-128.9)’ni,

e) CPMI-IOSCO prensipleri: Finansal altyapı kuruluşlarına ilişkin Ödeme ve Piyasa Altyapıları Komitesi ve Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütünün ortaklaşa çıkardığı temel prensipleri,

f) Genel MKT üyesi: MKT olarak hizmet veren MTK tarafından kendilerinin ve/veya müşterilerinin takas işlemlerinin yanı sıra işlemci kuruluşların takas işlemlerini de gerçekleştirmeye yetkilendirilmiş MKT üyelerini,

g) İşlemci kuruluş: MKT olarak hizmet veren MTK’nın MKT olarak hizmet verdiği piyasa ve sermaye piyasası araçlarında işlem yapan ancak söz konusu işlemlere ilişkin yükümlülüklerin tasfiyesini bir genel MKT üyesi aracılığı ile gerçekleştiren kuruluşları,

ğ) Kanun: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,

h) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

ı) MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini,

i) MKT: Merkezi Karşı Tarafı,

j) Merkezi karşı taraf hizmeti: Merkezi takas kuruluşlarının, Kurul tarafından uygun görülen piyasa veya sermaye piyasası araçları bazında açık teklif, sözleşme yenileme veya hukuken bağlayıcılığı olan başka bir yöntemle alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettiği ve Kanunun 78 inci maddesinde ifade edilen merkezi karşı taraf hizmetini,

k) MKT yönetmeliği: Kanunun 78 inci maddesinin dördüncü ve dokuzuncu fıkraları kapsamında ilgili MKT’ye ilişkin çıkarılan MKT yönetmeliğini,

l) MTK: Kanunun 77 nci ve 78 inci maddelerinde belirtilen hizmetleri yerine getiren merkezi takas kuruluşunu,

m) MTK yönetmeliği: Kanunun 77 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında ilgili MTK’ya ilişkin çıkarılan MTK yönetmeliğini,

n) Önemli etkiye sahip ortak: Kanun uyarınca kurulmuş olan borsalar, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Türkiye Varlık Fonu hariç, sermaye veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazlasını temsil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren paylara sahip olan ortağı,

- o) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
 - ö) TTK: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununu,
 - p) Sermaye piyasası araçları: Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dâhil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,
 - r) Üye: MTK nezdinde gerçekleştirilen işlemlere taraf olmalarına izin verilenleri,
 - s) Yöneticiler: Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcılarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyetleri

Kuruluş

MADDE 5 – (1) MTK’ların kuruluşuna Kurulun teklifi üzerine Kanunda tanımlanan ilgili Bakan tarafından izin verilir. Bu kuruluşların faaliyete geçmesi Kurulun iznine tâbidir.

(2) MTK’ların kurulması teklif edilirken, bu Yönetmelikte sayılan şartların yanı sıra yurt içi ve yurt dışı finansal piyasaların genel durumu ile sistemik risk unsurları ve MTK’ların hizmet verecekleri borsalar ve diğer hususlar göz önünde bulundurulur.

Kuruluş şartları

MADDE 6 – (1) Kuruluş izni verilebilmesi için, MTK’ların;

- a) Anonim şirket şeklinde kurulmaları,
 - b) Paylarının tamamının nâma yazılı olması,
 - c) Paylarının nakit karşılığı çıkarılması,
 - ç) Sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması ve tamamının ödenmiş olması,
 - d) Kurucularının ve tüzel kişi kurucular üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak önemli etkiye sahip olan ortaklarının Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan şartları taşımaları,
 - e) Esas sözleşmelerinin Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,
 - f) Ortaklık yapısının açık ve şeffaf olması,
- gerekir.

(2) Kurucuların ve tüzel kişi kurucular üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak önemli etkiye sahip ortakların ayrıca gerekli malî güç ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip bulunması şartı aranır.

(3) Kamu tüzel kişileri hariç tüzel kişi kurucuların ve tüzel kişi kurucular üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak önemli etkiye sahip ortakların son üç yıla ait bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarını sunmaları gereklidir. Yabancı kurucu ve ortaklar için uygun olduğu ölçüde, Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişiler için aranan şartların mevcut olduğuna dair, bulundukları ülkenin yetkili makamlarınca onanmış bilgi ve belgelerin noterce tasdikli çevirilerinin veya geçerliliği kanun veya uluslararası sözleşmelerle kabul edilen şekilde olduğuna dair bilgi ve belgelerin sunulması zorunludur.

(4) Bu Yönetmeliğin **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** altıncı bölümünde düzenlenen merkezi karşı taraf **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** hizmeti kapsamında yer alan ek şartlar saklıdır.

Önemli etkiye sahip ortakların, yöneticilerin ve ihtisas personelinin sahip olmaları gereken şartlar

MADDE 7 – (Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK'ların önemli etkiye sahip ortakları, yöneticileri ve kapsamı ilgili MTK tarafından belirlenecek ihtisas personelinin Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerindeki şartları taşımaları zorunludur. Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen şartlar, iflasın kaldırılmasına, kapatılmasına veya konkordato teklifinin tasdikine ilişkin kararın; (b) bendinde belirtilen şartlar ise buna ilişkin kararın kesinleşme tarihinden itibaren on yıl geçmesi hâlinde, bu fıkranın uygulamasında dikkate alınmaz. Tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olarak atanması halinde yukarıdaki şartlar atanmış tüzel kişi temsilcisi için de aranır.

(2) MTK yöneticileri ile ihtisas personelinin MTK'nın sağlıklı ve basiretli yönetilmesini teminen işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara ve finansal hizmetler, risk yönetimi ve takas hizmetlerinde yeterli iş tecrübesine sahip olmaları zorunludur.

(3) MTK'ların yöneticilerinde değişiklik meydana gelmesi hâlinde, durum görevden ayrılma nedenleri ile birlikte izleyen ilk işgünü içinde Kurula bildirilir. MTK'ların yöneticilerinin görevlerinin devamı esnasında bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartları taşımadıklarının tespiti ya da anılan şartları kaybetmeleri durumunda bu kişilerin görevleri MTK tarafından sonlandırılır. MTK, yöneticilerinin bu maddede belirtilen şartları kaybedip etmediklerini takiple yükümlüdür. Bu tespitin Kurulca yapılması halinde ilgililerin Kurulca görevden ayrılmaları talep edilir ve bu talep MTK tarafından yerine getirilir. Görevden ayrılması talep edilen kişinin yönetim kurulu üyesi olması halinde MTK genel kurulu en geç otuz gün içerisinde ilgili yönetim kurulu üyesinin görevden alınması gündemiyle Kurulca olağanüstü toplantıya çağırılır.

(4) MTK'ların yönetici dışındaki ihtisas personelinin görev yapması için gerekli şartlardan birini taşımadığının sonradan tespiti veya ortaya çıkması halinde ilgili personel atamaya yetkili organ tarafından görevden alınır.

(5) MTK'nın önemli etkiye sahip ortaklarından birinin, MTK'nın sıhhatli ve basiretli yönetimine etki edebilecek faaliyetlerde bulunması halinde, Kurul söz konusu durumun ortadan kaldırılması amacıyla, MTK'nın var olan yetkisinin iptal edilmesi dâhil tüm önlemleri almaya yetkilidir.

Kuruluş işlemleri

MADDE 8 – (Mülga:RG-5/12/2019-30969)

Faaliyet şartları

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesi çerçevesinde kuruluşuna izin verilen MTK'ların bu izni almasını takiben en geç bir yıl içinde, Kurula faaliyet izni almak üzere başvurması şarttır. Faaliyet izin başvuruları, başvuru sırasında aranan bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak Kurula sunulmasından itibaren altı ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir. Kuruluş izninden itibaren bir yıl içinde Kurula başvuruda bulunmayan veya başvurusunun sonucunda kendilerine faaliyet izni verilmesi uygun görülmeyen kuruluşun kuruluş izni iptal olur. Bu süre, zorunlu şartların varlığı veya başvuruda bulunulmamasının kuruluş izni alan kuruluşu hasredilemeyecek sebeplerin varlığı hâlinde, Kurul tarafından bir yıl uzatılabilir.

(2) **(Değişik:RG-5/12/2019-30969)** Faaliyet izninin verilebilmesi için Kurul tarafından yapılan düzenlemelere uygun muhasebe kayıt, bilgi ve belge sistemi, düzenli iş akışı, haberleşme

ve hizmet ve faaliyetlerin ifasının sürekliliğini ve düzgün işleyişini sağlayacak yeterli bir organizasyon yapısının kurulmuş, teknik donanımın sağlanmış, iç kontrol, iç denetim ve gözetim ile risk yönetimi birim ve sistemlerinin oluşturulmuş ve işler hale getirilmiş olması, faaliyetlerin etkin ve mevzuata uygun bir şekilde sürdürülmesine elverecek münhasıran MTK faaliyetlerinde görevli yeterli sayıda personel bulundurması ve MTK bünyesinde bulunacak önemli varlıkların korunmasına ilişkin gerekli güvenlik önlemlerinin alınmış olması zorunludur.

(3) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)**⁽¹⁾ MTK'lar, asgari olarak, kendi bünyelerinde görev yapacak bir risk yöneticisi, bilgi teknolojileri yöneticisi ve uyum görevlisi istihdam eder.

(4) Kurulca verilen faaliyet izninin iptalinde Kanunun 41 inci madde hükmü uygulanır.

(5) Bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesi kapsamında verilecek hizmetlere ilişkin tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlendiği bir sözleşmenin yapılmış olması zorunludur.

(6) MTK'lar, sermaye piyasası mevzuatı dışında kalan faaliyetlerde bulunmak için Kurula bilgi verir. Kurul MTK'lardan söz konusu faaliyetleri yerine getirmemesini talep edebilir.

(7) MTK'lar, üyelerine sunacakları hizmetleri ve mevzuatla kendilerine bırakılan görevleri etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yerine getirmek amacıyla gerekli bilgi işlem sistemlerini ve teknolojik altyapıyı kurmak, bunların tutarlılığını, güvenilirliğini, bütünlüğünü ve bilgilerin zamanında elde edilebilirliğini sağlamak amacıyla gerekli sistemsel ve yönetsel önlemleri almak, kontrolleri tesis ve takip etmek üzere ilgili düzenlemeleri yapmak zorundadır. Kurul gerekli gördüğü durumlarda konuya ilişkin düzenleme yapmaya ve uygulamaya yönelik karar almaya yetkilidir.

(8) Kurul, MTK'ların esas sözleşmelerinde yer alacak kâr payı dağıtım oranlarına ve pay sahiplerine esas sözleşme ile tanınan imtiyazlara sınırlama getirebilir.

(9) Esas sözleşme değişikliklerinde Kurulun uygun görüşü alınır.

(10) Doğrudan veya dolaylı olarak; yüzde beşi aşan pay devirleri veya ortaklık yapısında yüzde beş ve üzeri değişiklik yaratan pay devirleri ile pay devri söz konusu olmasa dahi doğrudan veya dolaylı kontrol devri sonucunu doğuran her türlü işlem Kurulun iznine tâbidir. İmtiyazlı payların devri her halükarda Kurul iznine tabidir. Pay devirlerinde, payları devralacak gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişilerin önemli etkiye sahip ortaklarının da bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan şartları taşımaları zorunludur. Kurulun uygun görüş vermediği esas sözleşme değişiklikleri ile izin vermediği pay devirleri veya kontrol devri sonucunu doğuran işlemler hükümsüzdür. Bu hükme aykırı pay devirleri ortaklık pay defterine kaydolunmaz ve bu şekilde yapılan kayıtlar hüküm ifade etmez. Yüzde beşi aşmayan pay devirleri, devrin gerçekleşmesinden itibaren en geç 15 iş günü içerisinde Kurula bildirilir.

(11) Bu Yönetmeliğin **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** altıncı bölümünde düzenlenen **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** MKT hizmeti kapsamında yer alan ek şartlar saklıdır.

Faaliyet ilke ve esasları

MADDE 10 – (1) MTK'ların faaliyetleri sırasında aşağıda yer alan ilkelere uyması zorunludur:

a) Üyelerin takas işlemlerini güven ve istikrar içerisinde gerçekleştirilmesini sağlayacak gerekli altyapı, donanım ve organizasyonel yapının tesis edilmesini teminen ilgili düzenlemeleri yapmak,

b) Üyelerinin, MTK'nın iş ve işlemleriyle ilgili yapılacak düzenlemelere uyumu konusunda gerekli önlemleri almak,

c) Kanun'da düzenlenen suçlar ile piyasa bozucu eylemleri önlemek üzere Kanunun 71 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde borsalar tarafından yürütülen çalışmalara gerekli bilgi ve belge desteğini sağlamak,

ç) Hizmet verdiği piyasalardaki üyeleri ve piyasa katılımcıları ile kendisi ve kendisi ile Kurul arasında, talep edilen çerçevede düzenli bilgi akışını sağlamak,

d) Takas sisteminin güven ve istikrar içinde yürütülmesini sağlayacak yeterli organizasyon ve özkaynağa sahip olmak,

e) **(Değişik:RG-5/12/2019-30969)** Üyelerine veya bilinmesi halinde üyelerinin müşterilerine hizmet sunarken adil ve profesyonel davranmak, etkin risk yönetimi uygulamalarına zarar vermeden üye ve/veya müşterilerinin yararını gözetmek için en iyi gayreti göstermek ve üyelerden gelecek şikâyetleri değerlendirmek üzere şeffaf, adil ve erişilebilir bir sistem kurmak ve sürdürmek,

f) İş ve işlemlerini Kurul ve menfaat sahipleri ile işbirliği ve koordinasyon içinde yürütmek,

g) Hizmetlerin ücretlendirilmesinde adil davranmak,

ğ) Üyelere uygulanacak disiplin tedbirlerine yönelik işlem ve prosedürleri belirlemek ve uygulamada hakkaniyete uygun davranmak,

h) Finansal tablolarını, takasa ilişkin ücretleri ve organizasyon yapısını düzenli olarak internet sitesi aracılığıyla kamuya açıklamak,

ı) Mevzuatla kendisine bırakılan **(Ek ibare:RG-5/12/2019-30969)** diğer görevleri yerine getirmek.

(2) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** MTK'ların uygulamaya ilişkin her türlü iç düzenlemeleri, kural, prosedür ve sözleşmeleri yeterli kapsamda ve kanunlar ve ilgili diğer mevzuata uygun, uygulanabilir, güncel ve üyeler ile menfaat sahiplerince her an ulaşılabilir olmalıdır.

(3) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** MTK'lar; önemli hususlarda yapacakları değişikliklerde üyelerin ve gerektiğinde üyelerin müşterilerinin de görüş bildirmesini sağlayacak mekanizmaları geliştirir ve söz konusu hususlarda yapılması önerilecek tüm değişiklikleri Kurula bildirir.

Çıkar çatışmalarının önlenmesi

MADDE 10/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK, kendisi ve yöneticileri veya diğer personeli arasında veya kendisi ve takas üyeleri veya bilinmesi halinde takas üyeleri ile müşterileri arasında doğabilecek olası çıkar çatışmalarının tanımlanması, yönetilmesi ve çözümlenmesini sağlayacak yazılı düzenlemeler oluşturur.

(2) MTK nezdinde yapılan değerlendirmelerde birinci fıkrada ifade edilen düzenlemeler kapsamında önlenmesi mümkün olmayan çıkar çatışmalarının varlığının tespiti halinde, karşı taraflar olası çıkar çatışmasının kaynağı veya mahiyeti hususunda MTK ile işlem gerçekleştirmeden önce bilgilendirilir.

(3) MTK yönetim kurulu; üyelerinin herhangi bir diğer kuruluşun yönetiminde görev almalarının çıkar çatışmasına yol açıp açmadığını değerlendirmek ve gerekli önlemleri almakla sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MTK'nın Organları, Komiteleri ve İhtisas Personeline İlişkin İlkeler

Genel kurul

MADDE 11 – (1) MTK’ların üst karar organı olan genel kurul, pay sahiplerinden oluşur. Pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanuni istisnalar saklıdır. Ortak olmayan üyeler oy hakkı bulunmaksızın genel kurula katılabilir.

(2) Genel kurul olağan toplantılar haricinde gerekli hallerde, TTK hükümleri çerçevesinde olağanüstü toplantıya çağrılır.

(3) Genel Kurul gündemi ve davet mektubu, gündemde görüşülecek hususlara ilişkin her türlü bilgi, belge ve ek ile birlikte pay sahiplerine ve Kurula toplantı tarihinden en az üç hafta önce iadeli taahhütlü olarak gönderilir.

(4) Kurul temsilcisi, oy hakkı olmaksızın genel kurula katılabilir.

(5) Genel kurul tutanakları, başkanlık divanı tarafından imzalandıktan sonra, izleyen ilk iş günü Kurula gönderilir. Gündemde görüşülen hususlara ilişkin her türlü bilgi belge ve ekler ile genel kurulda yönetim kurulu üyesi seçilmesi durumunda, yönetim kurulu üyelerinin bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde ve 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen nitelikleri taşıdıklarını tevsik edici bilgi ve belgeler toplantı tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde Kurula iletilir. Kurulca söz konusu genel kurul kararlarına ilişkin olarak, ilave bilgi ve belge istenebilir. Yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin genel kurul kararlarının mevzuata aykırılık içermesi halinde MTK’dan bu aykırılığın giderilmesi istenir.

(6) İlgili mevzuata aykırılıklar ve/veya Kurulca gerekli görülmesi hallerinde genel kurul, gerekliliğin belirlendiği tarihten itibaren, Kurul tarafından 15 iş günü içinde olağanüstü toplantıya çağrılır ve genel kurul gündemi Kurul tarafından belirlenerek pay sahiplerine duyurulur.

Yönetim kurulu

MADDE 12 – (1) Yönetim kurulu en az 7, en fazla 11 kişiden oluşur. Genel müdür yönetim kurulunun doğal üyesidir. **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** Yönetim kurulu üyelerinin üçte birinin bağımsız üye statüsünde olması gerekir.

(2) **(Değişik:RG-11/4/2019-30742)** Yönetim Kurulu üyelerinin **(Mülga ibare:RG-5/12/2019-30969)⁽²⁾** işletme, iktisat, maliye, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, hukuk, mühendislik, sermaye piyasaları veya bankacılık alanlarında lisans veya lisansüstü öğrenim görmüş ve yükseköğrenim sonrası finansal piyasalar ve ekonomi alanında en az on yıl deneyim sahibi olmaları zorunludur.

(3) Yönetim kurulu üyeleri en fazla 3 yıl için seçilirler. Süresi biten üyenin tekrar seçilmesi mümkündür. Süresi bitmeden yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi halinde yönetim kurulu tarafından yapılacak ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere TTK hükümleri çerçevesinde yeni üye seçilir. Buna ilişkin yönetim kurulu kararı alındığı tarihten itibaren 5 iş günü içerisinde yönetim kurulu üyeliğine seçilen kişinin bu maddede ve bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan şartları taşıdığına dair belgeler ile birlikte Kurula bildirilir.

(4) **(Mülga:RG-5/12/2019-30969)**

(5) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** MKT olarak hizmet verecek MTK’ların yönetim kurulu bünyesinde asgari olarak denetim komitesi, kurumsal yönetim komitesi ve ücretlendirme komitesinin teşkili ve devamlılığı zorunludur.

(6) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** Yönetim kurulunun bağımsız üyeleri ile Murahhas Olmayan üyelerine ödenecek ücretler MTK’nın kârlılık ve iş performansıyla ilişkilendirilemez.

(7) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** MKT olarak hizmet verecek MTK’ların genel MKT üyelerinin varsa hizmet verdiği işlemci kuruluş niteliğindeki müşterilerinin temsilcileri; teminat ve pozisyonların ayrıştırılması ve taşınabilirliği ile şeffaflık konularının ele alınacağı yönetim kurulu toplantılarına katılmaları için davet edilebilir.

Yönetim kurulunun sermaye piyasası mevzuatı uyarınca görev ve yetkileri

MADDE 13 – (Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Yönetim Kurulu TTK'da ve diğer mevzuatta belirlenen görev ve yetkilerinin yanı sıra sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde;

- a) MTK tarafından hazırlanması gereken düzenlemeleri karara bağlamak,
- b) Hizmet verilecek borsaları, teşkilatlanmış diğer pazar yerlerini, diğer piyasaları ve hizmete konu olması planlanan sermaye piyasası araçlarını belirlemek,
- c) Üyelik başvurularının kabulünün ve üyelikten geçici veya sürekli çıkarılmasının kriterlerini belirlemek, üyelik başvurularını karara bağlamak ve gerektiğinde üyelerinin üyelikten geçici veya sürekli çıkarılmasına karar vermek,
- ç) İşlemlerin mevzuata ve kurallara uygun olarak düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- d) Bu Yönetmelik çerçevesinde gözetim fonksiyonu ile ilgili yerine getirilmesi gereken esasları belirlemek,
- e) MTK teşkilatı ve hizmet birimleri ile risk yönetimi, iç denetim, iç kontrol ve uyum fonksiyonlarının çalışma ve faaliyet sonuçlarını ve dışarıdan alınan hizmet ve fonksiyonları takip etmek ve değerlendirmek; gözetim, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma raporlarını karara bağlamak, sonuçlardan ve önerilerden gerekli gördüklerinin uygulanmasını sağlamak, yaptırım gerektiren durumların ortaya çıkması halinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına konuya ilişkin bilgi vermek,
- f) MTK'nın görev ve yetki alanına giren hususlarda yerli ve yabancı kuruluşlar ve uluslararası kuruluşlarla anlaşma yapmak, mevzuatla belirlenmiş veya mevzuat dışında olmakla birlikte ihtiyaç duyulabilecek komiteleri kurarak, üyelerini seçmek ve çalışma esaslarını düzenlemek,
- g) Yönetim Kurulu kararlarının ilgililere tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek,
- ğ) Bütçeyi hazırlamak ve finansal tablolarını ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak genel kurula sunmak,
- h) Merkezi karşı taraf hizmeti ve bu hizmetle ilgili diğer faaliyetlerden kaynaklanan riskleri etkin bir şekilde takip etmek,
- ı) MTK'nın amaç ve stratejilerini, risk toleransı ve risk taşıma kapasitesi seviyelerini belirlemek, MTK'nın tüm menfaat sahiplerine karşı olan sorumluluklarının yerine getirilmesini sağlamak,
- i) Kamuya açıklanması gereken bilgilerin düzenli olarak internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak,
- j) MTK adına imzaya yetkili olanları ve yetki sınırlarını belirlemek,
- k) Personel politikasına ilişkin genel esasları belirlemek,
- l) Bu Yönetmelikle ve mevzuatla kendisine verilen sair görevleri yerine getirmek, ile görevli ve yetkilidir.

(2) Yönetim Kurulu; TTK uyarınca münhasıran kendisine bırakılmış görev ve yetkiler ile bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (e), (f), (ğ) ve (ı) bentlerinde yer alan görev ve yetkisi haricindeki diğer görev ve yetkilerini, yazılı ve sınırları açıkça belirlenmiş olmak şartıyla genel müdüre devredebilir. Yönetim kurulu bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan üyelik başvurularının karara bağlanmasına ve gerektiğinde üyelerinin üyelikten geçici veya sürekli çıkarılmasına ilişkin yetkisini genel müdüre devredebilir. Söz konusu yetkinin genel müdüre devri halinde genel müdür tarafından ilk yönetim kurulu toplantısında yönetim kuruluna bilgi verilir.

Toplantı ve karar nisabı

MADDE 14 – (1) Yönetim kurulu, TTK hükümleri çerçevesinde toplanarak karar alır. Sermaye piyasası mevzuatı kapsamındaki işleriyle ilgili olarak genel müdür gerektiğinde yönetim kurulu başkanından toplantı yapılmasını isteyebilir.

(2) Kurul MTK esas sözleşmesinde ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisapları öngörülmesini isteyebilir.

Genel müdür ve genel müdür yardımcıları

MADDE 15 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Genel müdür ve genel müdür yardımcıları ilgili mevzuat ve yönetim kurulu kararları doğrultusunda kendilerine bırakılmış ve devredilmiş yönetim ve temsile ilişkin işleri yürütür.

(2) Genel müdür ve genel müdür yardımcılarının yükseköğrenim sonrası malî piyasalar, ekonomi, maliye, işletme, sermaye piyasaları, bankacılık, bilişim veya finans alanında en az on yıl deneyim sahibi olması zorunludur.

(3) Genel müdür ve genel müdür yardımcılarının münhasıran bu görev için atanmış olması zorunludur.

(4) Genel müdür ve genel müdür yardımcıları, MTK'nın yönetim, denetim veya sermaye ilişkisinde bulunduğu kuruluşlar, bu kuruluşların doğrudan ya da dolaylı olarak yönetim, sermaye veya denetim kontrolüne sahip olduğu kuruluşlar ile borsalar ve teşkilatlanmış piyasalar, takas ve saklama kuruluşları ve Kurulca uygun görülecek diğer finansal kuruluşlarda, icrai nitelikte olmamak ve MTK'daki görevin ifasında zafiyete düşülmemesi kaydıyla, yönetim kurulu başkanlığı ve üyeliği gibi görevler alabilir.

(5) Genel müdür ve genel müdür yardımcılığına atanacakların ikinci fıkrada ve 7 nci maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kurula bildirilmesi şarttır. Genel müdürün atanması, Kurul tarafından bildirimin tebellüğ edildiği tarihten itibaren 15 işgünü içinde olumsuz bir görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir.

MTK teşkilatı ve personeli

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatla MTK'lara verilmiş görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerin kullanılmasına ilişkin olarak; MTK'nın teşkilatı, hizmet birimleri, organizasyonu, görev tanımları, yetki ve sorumlulukları ile bunların devri ve görevlilerin çalışma usul ve esasları genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulunca yürürlüğe konulacak teşkilat yönergesiyle belirlenir.

(2) **(Değişik:RG-5/12/2019-30969)** MTK'nın teşkilat yönergesi asgari olarak;

a) Yönetim kurulu bünyesinde oluşturulan komitelerin oluşum, görev ve yetkilerini,

b) Genel müdürün görev ve sorumluluklarını, diğer yönetici olarak görev alacaklar ve yönetim kurulu arasındaki raporlama ilişkilerini,

c) Diğer yönetici olarak görev alacakların atanmasına ilişkin usul ve esasları,

ç) Risk yönetimi, iç denetim, iç kontrol ve uyum fonksiyonlarının, diğer faaliyetlerden ayrı yeterli işlevsel bağımsızlığı sağlayacak şekilde yapılanmasını ve özellikle risk yönetimine ilişkin raporlama sürecinin diğer süreçlerden açık olarak ayrılmasını,

d) Etkin risk yönetimini sağlayacak ve risk yönetim standartlarının düşürülmesine neden olmayacak şekilde personelin ücretlendirilmesine ilişkin esasları, MTK'nın menfaat sahiplerine karşı olan sorumluluklarının ifasını sağlayacak süreçleri, içerir.

(3) (Mülga:RG-5/12/2019-30969)

İhtisas personeline ilişkin hükümler

MADDE 16/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK ihtisas personelinin işe alınmaları, işten çıkarılmaları, nitelikleri, ilerleme ve yükselmeleri, performans ölçütleri, ücretlendirilmeleri, ödev, sorumluluk ve yükümlülükleri, uymaları gereken yasaklar ile disiplin konuları genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulunca yürürlüğe konulacak personel yönergesi ile belirlenir.

(2) MTK ücretlendirme politikası, etkin risk yönetimini desteklemeli ve risk yönetim standartlarının düşürülmesine neden olabilecek unsurlar içermemelidir. Risk yönetim, uyum ve iç denetim personelinin ücretlendirme kriterleri, MTK'nın iş performansından bağımsız olmalıdır. MTK ücretlendirme politikasının bu fıkrada belirtilen esaslara uygun olup olmadığı asgari yıllık olarak yönetim kurulu tarafından denetlenir ve gözden geçirilir. Kurulun söz konusu ücretlendirme politikasının bağımsız bir kuruluş tarafından denetlenmesini ve gözden geçirilmesini talep etme hakkı saklıdır.

Risk komitesi

MADDE 16/B – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT olarak hizmet verecek MTK nezdinde; yönetim kuruluna risk yönetimi uygulamaları ile ilgili istişari mahiyette tavsiye ve görüş bildirmek üzere, MKT hizmeti verilen piyasalarda üyeliği bulunan MTK üyelerinin ve üye müşterilerinin de temsil edilebileceği ve her halükarda en az bir bağımsız yönetim kurulu üyesinin de içinde bulunduğu bir risk komitesi kurulur. Risk komitesinin başkanlığı MTK yönetim kurulunda görev yapan bağımsız üyelere bir tarafından yapılır. Risk komitesi; toplantılarına katılmak üzere, gerekli gördüğü hallerde, MTK personelini veya dışardan bağımsız uzmanları oy kullanma hakkı olmaksızın davet edebilir. Kurul veya ilgili diğer kamu kurumları da oy kullanma hakkı olmaksızın söz konusu toplantılara katılmayı veya risk komitesi tarafından gerçekleştirilen faaliyetler ve alınan kararlar hakkında bilgilendirilmeyi talep edebilir. Risk komitesi oluşturulurken yukarıda sayılan temsilcilerin herhangi birinin çoğunluğa sahip olmayacağı şekilde oluşturulur.

(2) MKT olarak hizmet verecek MTK, vereceği merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin olarak MKT yönetmeliğinde ve Kurulun kurumsal yönetime ilişkin ilkelerine uyumlu olarak hazırlanan kurumsal yönetime ilişkin diğer yönerge ve/veya prosedürlerinde; bağımsızlığına, operasyonel prosedürlerine, üyeliğe kabul kriterlerine, risk komitesi üyelerinin seçimine ilişkin mekanizmalara ve Kurulca düzenlenmesi uygun görülen diğer hususlara açık ve anlaşılır şekilde yer verir. İlgili MTK, yukarıda sayılan tüm hususları risk komitesinin hangi aralıklarla toplantı yapacağı hususu da dâhil olmak üzere kamuya duyurur.

(3) Risk komitesi, MKT olarak hizmet veren MTK'nın risk yönetimini etkileyebilecek risk modelinde, temerrüt sürecinde, takas üyelerinin kabulüne ilişkin kriterlerde, yeni sermaye piyasası araçlarının takasında veya dışardan hizmet alımı gibi önemli değişikliklerle ilgili herhangi bir düzenlemeye ilişkin Yönetim kuruluna önerilerini sunar. Risk komitesinin bu önerileri MTK'nın günlük işlerini kapsamaz. Yönetim kurulu, genel müdür ve diğer yöneticiler de

MKT olarak hizmet veren MTK'nın risk yönetimini etkileyecek gelişmeler hakkında risk komitesinin bilgi ve önerilerini alır ve uygun olduğu ölçüde uygulamaya sokar.

(4) Kurul ve ilgili diğer kamu kurumlarının zamanında bilgilendirilmesine ilişkin düzenlemeler saklı kalmak üzere, risk komitesi üyeleri görevleri nedeniyle sahip oldukları bilgilere ilişkin gizlilik kurallarına riayet eder. Risk komitesi başkanı; bir üyenin iş ve işlemlerine ilişkin çıkar çatışması ortaya çıkması halinde konunun karara bağlanacağı toplantıda ilgili üyenin oy kullanmamasını teminen gerekli tedbirleri alır.

(5) MKT olarak hizmet veren MTK yönetim kurulu, risk komitesinin önerisini yerine getirmemek yönünde karar alması halinde ivedilikle Kurulu ve konu ile ilişkili diğer kamu kurum/kurumlarını gerekçeleriyle birlikte bilgilendirir.

(6) MKT olarak hizmet veren MTK'nın risk yönetiminde kullandığı araç ve yöntemler; üyelerinden, üyelerin müşterilerinden, karşılıklı çalışılan diğer merkezi takas kuruluşları veya merkezi karşı taraflardan, menkul kıymet mutabakat ve ödeme sistemlerinden, saklama kuruluşlarından, likidite sağlanan veya hesap açtırılan bankalardan, MKT olarak hizmet veren MTK'nın kendisi tarafından veya kritik öneme sahip diğer kuruluşlarca hizmet sunulan borsa ve alım-satım platformlarından kaynaklananlar da dâhil olmak üzere her türlü riski kapsmalı ve etkin yönetim ve raporlamayı sağlamalıdır. Risk yönetimine ilişkin raporlama zinciri, diğer faaliyetlere ilişkin raporlama zincirinden açık olarak ayrılmalıdır.

İç denetim, risk yönetimi, iç kontrol, uyum ve bilgi sistemleri

MADDE 16/C – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK diğer fonksiyonlardan bağımsız doğrudan yönetim kuruluna raporlama yapmakla sorumlu bir iç denetim birimine sahip olmalıdır. Söz konusu iç denetim birimi; kapsamlı bir denetim planı çerçevesine MTK ve varsa MKT sistemlerinin, iç kontrol mekanizmalarının, kurumsal yönetim çerçevesinin ve risk yönetim süreçlerinin yeterliliği ve etkinliğinin incelenmesi, bu inceleme sonuçları çerçevesinde görüş ve önerilerde bulunulması ve söz konusu görüş ve önerilerinin yerine getirilip getirilmediğinin takibine ilişkin bir raporu yıllık olarak doğrudan Yönetim Kuruluna raporlamakla yükümlüdür. Denetim planının bir örneği Kurula da gönderilir.

(2) MTK, nezdinde bulunan diğer birimlerden ayrı bir risk yönetim birimine ve maruz kalınan tüm risklerin tanımlanması, yönetilmesi, ölçülmesi, izlenmesi ve kontrolünü sağlayacak yazılı politika, prosedür ve sistemlere sahip olmalıdır.

(3) MTK bilgi ve risk-kontrol sistemlerinin; üyelerinin ve gerektiği takdirde üyelerin müşterilerinin risk yönetimi politika ve prosedürlerini uygun bir şekilde yürütebilmelerini teminen zamanında ve yeterli bilgiye ulaşmalarını mümkün kılacak ve kredi ve likidite risklerinin hem MTK düzeyinde hem de üye ve gerektiği takdirde müşteri düzeyinde izlenmesine imkân sağlayacak kapasite ve gelişmişlikte olması zorunludur.

(4) MTK, yönetim kuruluna risk yönetimi politika, prosedür ve sistemlerinin yeterliliğini ve etkinliğini takip etmede yardımcı olmak üzere, gerekli iç kontrol mekanizmalarını oluşturur.

(5) MTK, diğer fonksiyonlarından bağımsız olarak faaliyet gösterecek ayrı bir uyum birimine sahip olmalıdır. Uyum birimi MTK'nın, yöneticileri veya diğer personelinin Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmeme risklerini tespit için kullanılacak politika ve prosedürleri oluşturmak, potansiyel çıkar çatışmalarının tanımlanıp analiz edilmesini ve buralardan kaynaklanacak hukuki risklerin sınırlanmasını sağlayacak kural ve prosedürleri geliştirmek zorundadır. MTK'nın uyum biriminden sorumlu yöneticisi, MTK'nın mevzuata uyumuna ilişkin politikaların yeterliliği ve etkinliğini izlemek, MTK nezdinde oluşturulan uyum politikalarını yürütmek, MTK'nın ve personelinin Kanun, bu

Yönetmelik ve ilgili mevzuata uyumunu düzenli bir şekilde yönetim kuruluna raporlamak, uyumsuzluk halinde alınacak tedbirlere ilişkin prosedürler geliştirmek ve uyum fonksiyonunda görevli diğer personelin, takibinden sorumlu oldukları hizmet ve aktivitelerde görev almamalarını sağlamakla yükümlüdür.

(6) MTK'nın; yaptığı faaliyetler ile verdiği hizmetlerin tipine, çeşitliliğine ve karmaşıklığına uygun, güvenilir, yüksek hız ve kapasitede, stres koşullarına dayanıklı ve uluslararası kabul görmüş teknik standartlarda bilgi teknolojisi sistemlerine sahip olması zorunludur. MTK bilgi güvenliği riskinin yönetimi için bilginin korunmasına, yetkisiz bir şekilde açıklanmasının önlenmesine, doğruluk ve tamlığına ve takas ve varsa MKT hizmetlerinin kesintisiz sunulabilmesine yönelik politika ve prosedürleri de içeren uygun bir bilgi güvenliği çerçevesi geliştirmekle yükümlüdür.

(7) MTK'lara ilişkin 5/1/2018 tarihli ve 30292 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bilgi Sistemleri Yönetimi Tebliğinde yer alan hükümler saklıdır.

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 17 – (1) MTK'ların yöneticileri ve tüm personeli sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri; MTK'ya ve MTK'yla ilişkisi olan ortaklık, kurum ve diğer her türlü gerçek ve tüzel kişilere ait sırların gizliliğine uymak ve sırları kanunla görevli ve yetkili kılınmış kişi ve mercilerden başkasına herhangi bir suretle açıklamamak, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yarar veya zararına kullanmamakla yükümlüdürler. **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** **MKK** tarafından MTK'lara sağlanan hak sahibi bazında bilgiler gizli olup, MTK yöneticileri ve personeli kendilerine sağlanan bu bilgilerin gizliliğinden sorumludur. Bu yükümlülük, ilgililerin MTK'daki görevlerinden ayrılımlarından sonra da devam eder.

(2) MTK'lar, takas faaliyetleri kapsamında, yabancı MTK'lar ve uluslararası kuruluşlar ile karşılıklılık ilkesi çerçevesinde işbirliği yapabilirler. Bu kapsamda yapılan işlem ve eylemler Kanun ve diğer kanunlarda yer alan sır saklama yükümlülüğüne ve gizlilik kurallarına aykırılık oluşturmaz.

Yasaklar

MADDE 18 – (Değişik:RG-6/10/2021-31620)

(1) MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocukları, ikinci fıkrada sayılan sermaye piyasası araçları saklı kalmak üzere, takas hizmeti verilen borsa bünyesindeki piyasa, pazar, platform ve sistemler ile bu borsanın piyasa işleticisi olduğu başka borsaların piyasalarında işlem gören sermaye piyasası araçlarında doğrudan veya dolaylı olarak alım satım işlemleri gerçekleştiremezler ve bu sermaye piyasası araçlarını ellerinde bulunduramazlar.

(2) MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocukları, TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen araçlarda ve takas hizmeti verilen borsa bünyesindeki piyasa, pazar, platform ve sistemler ile bu borsanın piyasa işleticisi olduğu başka borsaların piyasalarında işlem görmeyen sermaye piyasası araçlarında işlem gerçekleştirebilirler.

(3) MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocukları, bireysel emeklilik fonlarında işlem gerçekleştirebilirler. Yatırım fonu katılma paylarından yalnızca borçlanma araçları şemsiye fonlarına bağlı fonlar, kıymetli madenler şemsiye fonlarına bağlı fonlar ve para piyasası şemsiye fonlarına bağlı fonlar ile katılım şemsiye fonlarına bağlı fonlardan

katılım döviz fonu, kira sertifikası katılım fonu, kısa vadeli kira sertifikası katılım fonu ve altın katılım fonu katılma paylarında işlem yapılabilir.

(4) MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocuklarının miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri, mahkeme kararı veya cebrî icra yoluyla elde ettikleri sermaye piyasası araçlarından bu madde kapsamında alım satımına izin verilenler dışındakileri, söz konusu sermaye piyasası araçlarının hesaplarına geçmesini müteakip 30 gün içinde eşleri ve velayeti altındaki çocukları dışındakilere satılmak, pozisyon kapatılmak veya devredilmek suretiyle elden çıkarmaları zorunludur.

(5) MTK'larda yeni göreve başlayan Yönetim Kurulu üyeleri ve personel ile bunların eşleri ve velayetleri altındaki çocuklarının sahip oldukları, bu maddede alım satımına izin verilenler dışındaki sermaye piyasası araçlarının ilgililer tarafından göreve başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde satılmak, pozisyon kapatılmak veya devredilmek suretiyle elden çıkarılması zorunludur.

(6) Bu maddede düzenlenen hususlar, MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocuklarının vekâleten yönetilen hesapları ile bunlar tarafından vekâleten yönetilen ya da bu sonucu doğuracak şekilde işlem gerçekleştirilen hesaplar için de geçerlidir.

(7) MTK'ların yöneticileri ve personeli ile bunların eşleri ve velayeti altındaki çocuklarının bu madde hükümlerine uyumunun izlenmesi ve sağlanması amacıyla MTK tarafından organizasyon yapısına uygun bir birim görevlendirilir.

(8) Bu madde hükmüne aykırı hareket eden yönetim kurulu üyelerinin tespiti halinde borsa genel kurulu en geç otuz gün içerisinde ilgili yönetim kurulu üyesinin görevden alınması gündemiyle Kurulca olağanüstü toplantıya çağrılır. MTK'nın diğer yönetici ve personeli ise bu madde hükmüne aykırılığı tespit edildiği tarihten itibaren görevlerinden istifa etmiş sayılır."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MTK Üyelerine İlişkin Esaslar

MTK üyeleri

MADDE 19 – (1) (Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969) TCMB, Kanun uyarınca faaliyet gösteren yatırım kuruluşları ile MTK'lar tarafından önerilen ve Kurulca kabul edilen diğer kişiler MTK'lara üye olabilir. MTK'lar, üyeliğe kabulü, bir borsanın veya teşkilatlanmış diğer piyasaların üyeliği şartına bağlayabilir.

(2) Üyelik ilişkisi sözleşme ile kurulur. Bu sözleşmeye ilişkin hususlar, üyeliğe başvuru, üyeliğe kabul, üyelik türleri ve bu üyelerin yerine getirebilecekleri faaliyetler, üyelerin temsili, üyelerin yükümlülükleri ile bunlara verilecek disiplin cezaları, bunların durumlarında meydana gelen değişikliklerin bildirilme esasları, üyelikten ayrılma, çıkarılma ve sair konularla ilgili usul ve esaslar MTK'ların yönetim kurullarınca hazırlanarak Kurulun onayı ile çıkarılacak MTK yönetmeliğinde gösterilir.

(3) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** MTK; hem MTK hem de MKT hizmet ve faaliyetlerini ve takas üyeliğine kabule ilişkin kriterleri herhangi bir ücret almaksızın kamuya paylaşıır.

Üyelik teminatı

MADDE 20 – (1) MTK'lar üyelerinden, takas süreci ve işlemleri dolayısıyla MTK'ya verebilecekleri zararların karşılanması amacıyla üyelik teminatı talep edebilirler. Üyelik teminatına ilişkin esaslar MTK Yönetmeliği ile belirlenir.

Üyelerin sorumluluğu, faaliyet esasları ve üyelere uygulanacak tedbirler

MADDE 21 – (1) MTK üyeleri; mevzuatta belirlenen esaslar dâhilinde, borsalarda ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri ile bunların dışında işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat ve garanti fonu katkı payı yükümlülüklerinin ifası ile ilgili işlemlerin tümünden ve bu kapsamda çalışanlarının görevleri çerçevesinde yaptıkları işlerden sorumludur. MTK üyeleri ile müşterileri arasında yapılacak sözleşmelere konulacak hükümlerle üyelerin sorumlulukları kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz.

(2) MTK üyeleri ilgili mevzuatta yer alan ilke ve kurallara ilişkin olarak aşağıda sayılan hususlara uymak zorundadır:

- a) MTK tarafından belirlenen ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
- b) Müşterilerine ve diğer üyelere karşı iyi niyet ve dürüstlük ilkelerine uygun davranmak,
- c) Müşterilerine ve diğer üyelere karşı doğabilecek mali ve hukuki sorumluluğu teminat altına almak üzere MTK tarafından öngörülecek genel ve özel mahiyetteki sigortaları yaptırmak ve bu nitelikteki diğer tedbirleri almak,
- ç) Ortaklık, yönetim yapısı ve mali durumu ile ilgili olarak önemli her türlü değişikliği, gerçekleştiği tarihte derhal MTK'ya bildirmek,
- d) Yasal olarak tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtlara ek olarak, MTK tarafından kararlaştırılan diğer kayıtları tutmak, bilgi ve belgeleri usulüne göre düzenlemek ve bunları periyodik olarak veya MTK'nın istediği zamanlarda MTK'ya iletmek ve MTK tarafından belirlenen süre boyunca saklamak.

e) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** Bilgi teknolojilerinden kaynaklanan riskler de dâhil olmak üzere, kurumun maruz kaldığı tüm risklerin değerlendirildiği, kurumsal ve bütünsel bir risk yönetimi sistemini tesis etmek ve bahse konu sistemin ürettiği çıktıların ve bilgilerin ilgili karar alma mekanizmalarına girdi teşkil etmesini sağlayacak süreçleri oluşturmak.

(3) Bu maddede sayılan hususlara uymayan veya takas yükümlülüklerini tam olarak yerine getirememesi sonucunu doğuracak sermaye piyasası aracı eksikleri tespit edilen üyeler hakkında MTK kendi yetkisindeki tedbirleri uygular.

(4) Bu Yönetmeliğin 22 nci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde MTK'nın takas hizmeti verdiği diğer piyasalarda işlem gören varlıklara ilişkin olarak da bu maddenin birinci fıkraya hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Takas Esasları

Verilecek takas hizmetlerinin kapsamı

MADDE 22 – (1) MTK'lar, borsalarda ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde ve borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat yükümlülüklerinin ifası ile ilgili işlemleri yürütürler.

(2) Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat yükümlülüklerinin MTK'lar nezdinde yerine getirilmesi esastır. Kurul, MTK'ların takas hizmeti verebilecekleri borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerini belirler. Bu belirleme, borsaların ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri bünyesinde oluşturulmuş piyasa, pazar ve platformlar ve/veya işlem görecektir.

araçlar bazında olabilir. MTK'ların takas hizmeti verebilecekleri borsaların belirlenmesinde borsaların uygun görüşleri alınır.

(3) MTK'lar, TCMB tarafından oluşturulanlar hariç olmak üzere sermaye piyasaları dışında kurulmuş ve kurulacak diğer piyasalar ile yurtdışında faaliyet gösteren borsa ve teşkilatlanmış pazar yerlerinin ve tezgahüstü piyasaların da takas, ödeme ve teminat işlemlerini Kurulun izni ile yerine getirebilir. Ayrıca Kurul, borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında gerçekleştirilen sermaye piyasası araçları ile ilgili işlemlerin takasının MTK nezdinde yerine getirilmesini zorunlu tutabilir.

(4) MTK'lar ilgili mevzuata göre yetkilendirilmek kaydıyla, bu Yönetmelikte belirtilen işlemleri, lisanslı depolar tarafından düzenlenen ürün senetleri konusunda da yürütebilir.

Hizmet verilecek borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri ile imzalanacak sözleşmeler

MADDE 23 – (1) MTK ile hizmet verilecek borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri arasında her iki kurumun hak, yükümlülük ve yetkilerinin belirleneceği bir sözleşme yapılır. Bu durumda MTK, hizmet verdiği kurumun MTK'nın görev alanına giren iş ve işlemlerinin yürütülmesine ilişkin ilgili düzenlemelerde yer alan tüm yetki ve sorumlulukları devralır. Düzenlenecek sözleşme, tarafların sözleşmeyle birbirlerine karşı belirlenen mali yükümlülükleri dışında Kurul onayına tabi olup, sözleşmede bu Yönetmeliğe aykırı hususlara yer verilemez. Kurul, bu sözleşmede değişiklikler yapılmasını isteyebilir. MTK ile borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri arasındaki anlaşmanın feshedilmesi için asgari bir ihbar süresi belirlenmelidir. Söz konusu sözleşmelerde yapılacak değişiklikler de Kurul onayına tabidir.

(2) Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri tarafından takas işlemlerini yürüten MTK; ilgili Borsanın veya teşkilatlanmış diğer pazar yerinin yönetim kurulu kararı ve Kurulun onayı ile değiştirilebilir.

(3) MTK ile hizmet verdiği borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri arasında piyasanın güven ve istikrar içerisinde işleyişini engelleyecek unsurların ortaya çıkması ve bunun da MTK'ların yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirememesinden kaynaklandığının tespiti halinde, MTK'nın görevlerinin bu kurumlar tarafından doğrudan yerine getirilmesine ve/veya başka bir MTK'nın görevlendirilmesine Kurul tarafından karar verilebilir.

(4) Hizmet verilen borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine ilişkin işlemler ve düzenlemeler; borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri lehine haklar ve/veya yükümlülükler oluşturduğunda, bunlar MTK lehine haklar ve/veya yükümlülükler olarak da kabul edilir.

Takas esasları ve takas sistemi

MADDE 24 – (1) Takas sistemine ilişkin esaslar MTK Yönetmeliği ile düzenlenir. Söz konusu Yönetmelikte takas prensipleri her bir araç, borsa ve teşkilatlanmış diğer pazar yeri bazında veya piyasalar gibi ayırım kriterleri çerçevesinde ayrı ayrı belirlenebilir.

(2) Gerçekleştirilen işlemlere ilişkin yükümlülüklerin zamanında ve tam olarak yerine getirilmesi ile temerrüt hali, alınacak önlemler, uygulanacak yaptırımlar ve temerrüt halinin giderilmesine ilişkin usul ve esaslar MTK Yönetmeliği ile düzenlenir.

(3) MTK; MTK Yönetmeliğinde tanımlayacağı durumlar için mahsup işlemi yapılmadan takas yükümlülüklerinin yerine getirilmesini istemek, alım emirlerinde emrin gerçekleştirilmesi için gerekli nakdin, satım emirlerinde ise satışa konu sermaye piyasası aracının belirli bir kısmının

veya tamamının emrin gerçekleştirilmesini beklemeden depo edilmesini istemek gibi tedbirleri öngörebilir.

MTK'nın MKT hizmeti vermediği hallerde alınacak teminatlar (Değişik başlık RG-5/12/2019-30969)

MADDE 25 – (1) MTK yapılan işlemler sonucunda nezdinde oluşacak yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, üyelerden MTK yönetmeliğinde belirlenecek esaslar çerçevesinde teminat talep eder.

(2) MTK üyelerine işlem, hesap ve işlem görecekt araçlar bazında değişik oranlarda teminat ve teminatlandırma yöntemleri uygulanmasına, teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlere ve bunların temini, tahsili, tamamlanma süreleri, nemalandırılması ve kullanılmasına ilişkin esaslara MTK yönetmeliğinde yer verilir.

(3) MTK üyeleri, asgari olarak MTK düzenlemeleri ile belirlenecek oran veya tutarı karşılayacak kadar teminatı müşterilerinden talep etmek zorundadır. Kurul, piyasa koşullarındaki gelişmeleri dikkate alarak, gerektiğinde teminat oranlarına ya da tutarlarına asgari bir sınır getirebilir.

MKT hizmeti verecek MTK'larca alınan teminatlar

MADDE 25/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT hizmeti verecek MTK'lar yapılan işlemler sonucunda nezdinde oluşacak yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, üyelerden MKT yönetmeliğinde belirlenecek esaslar çerçevesinde teminat talep eder. Söz konusu teminatların yönetimine ilişkin gerekli düzenlemelerle MKT hizmetinde bulunacak MTK'ların üyelerine işlem, hesap ve işlem görecekt araçlar bazında değişik oranlarda teminat ve teminatlandırma yöntemleri uygulanmasına, teminatların tipine, teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlere ve bunların temini, tahsili, tamamlanma süreleri, nemalandırılması ve kullanılmasına ilişkin detaylı düzenlemelere aynı yönetmelikte yer verilir.

(2) MKT hizmeti verecek MTK'ların üyeleri ise asgari olarak MTK düzenlemeleri ile belirlenecek oran veya tutarı karşılayacak kadar teminatı müşterilerinden talep etmek zorundadır. Kurul, piyasa koşullarındaki gelişmeleri dikkate alarak, gerektiğinde teminat oranlarına ya da tutarlarına asgari bir sınır getirebilir.

MTK'ların MKT hizmeti vermediği hallerde oluşturulan garanti fonu

MADDE 26 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK, MKT hizmeti vermediği piyasa, pazar veya sermaye piyasası araçlarına ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumlarında kullanılmak üzere gecikmelerin önlenmesi amacıyla bir garanti fonu oluşturabilir. Kurul, hizmet verilen borsa ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde açılan piyasalar ve sermaye piyasası araçları itibariyle garanti fonu oluşturulmasını zorunlu tutabilir.

(2) Üyelerin ve MTK'nın garanti fonuna yapacakları katkılar, bu katkılarının nemalandırılması, fonun yönetimi ve kullanımına ve fonla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, MTK yönetmeliğiyle belirlenir.

MTK'ların MKT hizmeti verdiği hallerde oluşturulan garanti fonu

MADDE 26/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT hizmeti verecek MTK, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumlarında kullanılmak üzere gecikmelerin önlenmesi amacıyla bir garanti fonu oluşturur.

(2) MKT hizmeti verecek MTK'nın; üyelerince garanti fonuna yapılacak katkılara, bu katkıların nemalandırılmasına, fonun yönetimi ve kullanımına ve fonla ilgili diğer detaylı düzenlemelere MKT yönetmeliğinde yer verilir.

Teminatlar ve garanti fonundaki varlıkların korunması

MADDE 27 – (1) Borsalar ve MTK'lar nezdinde Kurulca yapılan düzenlemeler uyarınca takas risklerinin önlenmesi amacıyla tutulan teminatlar ve oluşturulan garanti fonundaki varlıklar, amaçları dışında kullanılamaz, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, idarî mercilerin tasfiye kararlarından etkilenmez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz.

Takas kesinliği ve rehin hakkı

MADDE 28 – (1) Takas kesinliği ve rehin hakkına ilişkin olarak Kanunun 79 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

MKT Olarak Hizmet Verecek Yerli ve Yabancı MTK'lar ile Bunların Yükümlülükleri⁽³⁾

MKT hizmeti

MADDE 29 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Kurul, merkezi takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri MKT hizmetini, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir.

(2) Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdlerinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili MKT hizmeti vermek üzere Kurula başvurabilirler.

(3) Yerli ve yabancı MTK'lar MKT hizmetini Kanunun 77 nci ve 78 inci maddeleriyle bu Yönetmelikte belirlenen esaslar uyarınca hazırlayacakları MKT yönetmeliği çerçevesinde yürütürler. Söz konusu yönetmelik ve bu Yönetmelikte yapılacak değişiklikler başvuru belgeleri ile Kurulun değerlendirme ve onayına sunulur.

MKT hizmetine ilişkin faaliyet izni

MADDE 30 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Türkiye'de Kanunun 77 nci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde Kurulun teklifi ve ilgili Bakanın izni ile kurulmuş bir MTK her türlü piyasa ve/veya sermaye piyasası aracı için MKT hizmeti vermek üzere; 30/Ç maddesi çerçevesinde, yabancı bir ülkede MKT olarak hizmet veren yabancı bir MTK ise bir veya uygun görülen birden fazla tezgahüstü türev araç için MKT hizmeti vermek üzere Kurula başvurabilir. Kurul tarafından Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde herhangi bir tezgahüstü türev araçta MKT hizmeti verilmesinin bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulması halinde ilgili MTK tarafından Kurula başvurulması zorunludur.

(2) Birinci fıkradaki faaliyet izni sadece merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin faaliyetler için verilir ve söz konusu yetkilendirmenin hangi hizmet ve faaliyetlere ve hangi sermaye piyasası aracına veya araçlarına ilişkin olduğu Kurul tarafından yetkilendirmeyi takiben ayrıca ilân edilir. Yabancı bir ülkede MKT olarak hizmet veren MTK'nın Türkiye'de MKT hizmeti vermek üzere

talepte bulunması halinde bu madde hükümleri uygulanmaz. Söz konusu MTK'ların başvuruları 30/Ç maddesi hükümleri kapsamında değerlendirilir.

(3) MKT olarak hizmet vermek üzere Kurula başvuran MTK'lara faaliyet izni verilebilmesi için;

a) Diğer Kanun ve düzenlemelerde yer alan yükümlülükler saklı olmak kaydıyla, MKT olarak hizmet verecek MTK'nın asgari 600.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahip olması,

b) MKT olarak hizmet verecek MTK'nın geçmiş yıl kârları ve yedek akçeleri dâhil öz sermayesinin;

1) MKT hizmetine ilişkin faaliyetlerden kaynaklanan tüm riskleri ile orantılı olacak şekilde,

2) Faaliyetlerine devam ettiği sürece; faaliyetlerin belirli bir süre içinde sıralı bir şekilde durdurulması veya yeniden yapılandırılmasına yetecek miktarda,

3) 25, 25/A, 26, 26/A ve 31 inci maddelerde belirlenen finansal kaynakları ile karşılanamayan kredi, karşı taraf, piyasa, operasyonel, hukuki ve iş risklerine karşı yeterli koruma sağlayacak tutarda,

olması,

c) Mevzuatta öngörülen diğer tüm düzenlemeleri yaptığını ve idame ettirebilir durumda olduğunu gösteren tüm bilgi ve belgelerin Kurula ibraz edilmesi, gereklidir.

(4) MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK'nın, MTK olma veya MKT olarak yetkilendirilme koşullarından herhangi birini kaybetmesi halinde, durumun ortaya çıktığı gün itibarıyla Kurula bildirimde bulunulur.

(5) Kurul, MKT olarak hizmet verecek MTK'nın faaliyetlerine izin vermeden önce, MTK'nın ortaklarına ilişkin, söz konusu ortağın doğrudan veya dolaylı ortak olmasından bağımsız olarak tüm bilgileri inceler.

(6) Kurul, bir üçüncü gerçek veya tüzel kişi ile MKT olarak hizmet verecek MTK arasındaki ilişkinin Kurulun gözetim ve denetim faaliyetlerine engel olmayacağı kanaatine varmadığı sürece söz konusu MTK'ya faaliyet izni vermez. Söz konusu durumun faaliyet izni verilmesi öncesinde ilgili MTK tarafından ispatı zorunludur.

(7) Kurul, üçüncü fıkrafta belirtilen şartların yanında ilave şartlar öngörebilir.

(8) Kurul, bu maddede yer alan sermaye tutarlarında değişiklik yapmaya yetkilidir.

(9) Başvurunun Kurula ulaşmasından itibaren 60 işgünü içerisinde, Kurul, başvurunun tam olup olmadığını değerlendirir. Başvuruda eksiklik bulunması halinde ek bilgi ve belgelerin Kurula iletilmesi için söz konusu MTK'ya 30 işgünü aşmamak üzere bir süre verilir. Belgelerin bu defa da tam olmaması halinde MKT olarak hizmet verecek söz konusu MTK'nın başvurusu işlemde kaldırılır. Başvurunun işlemde kaldırılması Kurula MKT olarak hizmet vermek üzere tekrar başvuruda bulunulmasına engel teşkil etmez.

(10) MKT olarak hizmet verecek MTK'nın Kurula başvurması ve başvuru belgelerinin tam olduğunun Kurulca tespit edilmesini takiben Kurul; TCMB, BDDK ve konu ile ilgili olabilecek diğer kamu otoritelerinden konuya ilişkin görüşünü talep eder. BDDK, TCMB veya ilgili diğer kamu otoritesinin başvurunun reddedilmesi gerektiğine ilişkin gerekçeli görüş vermesi ve red gerekçesindeki hususların MKT olarak hizmet verecek MTK tarafından düzeltilebilecek hususlardan oluştuğunun Kurulca değerlendirilmesi halinde, ilgili MTK'ya gerekli düzeltmeleri yapabilmesi için söz konusu eksikliklerin MTK'ya iletilmesinden itibaren 30 işgünü süre verilir. Bu süre içerisinde gerekli bilgi ve belgeleri Kurula iletmeyen MTK'nın başvurusu Kurulca reddedilmiş sayılır ve ilgili MTK'ya 30 işgünü içerisinde yazılı bilgi verilir. BDDK, TCMB veya ilgili diğer kamu otoritesinin başvurunun reddedilmesi gerektiğine ilişkin gerekçeli görüş vermesi

ve red gerekçesindeki hususların düzeltilmesinin Kurulca mümkün olmadığına değerlendirilmesi halinde başvuru Kurulca da reddedilir ve ilgili MTK'ya söz konusu görüşün Kurula iletilmesini takip eden 45 işgünü içerisinde yazılı bilgi verilir.

(11) Kurul; MKT olarak hizmet verecek MTK'nın bu Yönetmelikte yer alan tüm yükümlülükleri yerine getirmesi koşuluyla sermaye piyasalarında faaliyet göstermesine izin verebilir.

Faaliyet izninin genişletilmesi

MADDE 30/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) Belirli bir piyasa veya sermaye piyasası aracında MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK'nın ilk faaliyet izni kapsamında olmayan yeni bir piyasa veya sermaye piyasası aracına ilişkin MKT hizmeti vermesine yönelik başvurusu faaliyet izninin genişletilmesi olarak değerlendirilir.

(2) Faaliyet izninin genişletilmesine ilişkin yapılacak başvurular da Yönetmeliğin 30 uncu maddesinin birinci fıkrası haricindeki diğer hükümleri kapsamında değerlendirilir.

(3) MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK'nın ilk faaliyet iznine dâhil olmayan yabancı bir ülkede herhangi bir faaliyette bulunma talebiyle Kurula başvurması halinde Kurul, söz konusu ülkenin yetkili otoritesini bilgilendirir.

Kurulca yapılacak inceleme ve değerlendirmeler

MADDE 30/B – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) Kurul; MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK tarafından uygulanacak düzenleme, strateji, süreç ve mekanizmaları bu Yönetmelik ve MKT yönetmeliği çerçevesinde inceler ve maruz kaldığı veya kalabileceği riskleri değerlendirir.

(2) Kurul; yapacağı inceleme ve değerlendirmelerin hangi sıklıkta ve detayda yapılması gerektiğine, ilgili MTK'nın büyüklüğü, sistemik önemi, yapısı, ölçüsü ve benzeri özelliklerini göz önünde bulundurmak suretiyle karar vermeye yetkilidir.

(3) Kurul, bu Yönetmelik ve ilgili diğer düzenlemelerdeki yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK'nın, ivedilikle gerekli her türlü önlemi almasını ve gerekli işlemleri yapmasını istemeye yetkilidir.

(4) TCMB ve BDDK'nın ödeme ve mutabakat sistemlerine ilişkin faaliyet izni, gözetim ve denetim yetkileri saklıdır.

Faaliyet izninin iptali

MADDE 30/C – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT olarak hizmet vermesine izin verilen MTK'ların izni aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde Kurulca resen iptal edilir:

a) Faaliyet göstermesine izin verilmesini takip eden 12 ay içinde söz konusu izne konu faaliyetleri ifa etmemesi veya yetkisinden feragat ettiğini yazılı olarak ifade etmesi.

b) Faaliyet izni verilmesi aşamasında; Kurula yalan, yanlış ve yanıltıcı bilgi ve belge vermesi veya açıklamalarda bulunması.

c) Faaliyet izni verilmesine ilişkin sağlandığı teyit edilen koşullardan herhangi birini veya birkaçını yitirmesi veya Kurul tarafından belirlenen ve belirli bir süre içerisinde yerine getirilmesi gereken düzeltici nitelikteki işlemleri yerine getirmemesi.

ç) Bu Yönetmelikte yer alan yükümlülüklerin herhangi birini ciddi ve süreklilik arz edecek şekilde ihlal etmesi.

(2) Bu halde, Kurul konuya ilişkin bilgi verilmesi gereken yerli veya yabancı tüm otoriteleri karar tarihinden itibaren 30 işgünü içerisinde yazılı olarak bilgilendirir.

(3) Kurul, söz konusu faaliyet izni iptalini belli bir piyasa veya sermaye piyasası aracıyla sınırlandırabilir.

Türkiye’de tanınma

MADDE 30/Ç – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) Yabancı ülkede kurulmuş MTK’ların tezgahüstü türev araçlarda Türkiye’de kurulmuş ve faaliyet gösteren yatırım kuruluşlarının müşterileriyle veya birbirleri arasında gerçekleştirdiği işlemlerde MKT ve buna bağlı takas hizmetleri vermesi, söz konusu yabancı MTK’nın Türkiye’de tanınmasına bağlıdır.

(2) Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde Türkiye’de tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet verecek yabancı MTK’ların Türkiye’de MKT olarak tanınmasına Kurulun teklifi üzerine ilgili Bakan tarafından izin verilir.

(3) Tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet verecek MTK; Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kurulmuş veri depolama kuruluşuna gerekli bilgilerin iletilmesi ile sorumludur.

(4) Türkiye’de tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet verecek yabancı MTK’nın Türkiye’de tanınması için;

a) Kendi ülkesindeki ilgili otorite tarafından MKT olarak yetkilendirilmiş olması,

b) Kendi ülkesinde uygulanan ilgili tüm düzenlemelere tam uyumunun sağlanmış olması, ilgili yabancı otoriteler tarafından etkin gözetim ve asgari yılda bir defa denetiminin yapılması ve söz konusu hususların resmi belgelerle tevsik edilmesi,

c) Kendi ülkesinde; en az Türkiye’de geçerli olan suç gelirlerinin aklanması ve terörizm finansmanının önlenmesine ilişkin düzenlemelere denk düzenlemelere tabi olması,

ç) Kurulduğu ülke otoritesi tarafından risk değerlendirmesinin yapılmış olması,

d) CPMI-IOSCO’nun Finansal Altyapı Kuruluşlarına İlişkin Prensiplerinin tümünü kabul etmiş ve uygulayan bir ülkede kurulmuş olması ve bu çerçevede kurulduğu ve/veya hizmet verdiği ülkelerde söz konusu prensipler çerçevesinde etkin gözetim ve denetiminin yapıldığının ispat edilebilir olması,

e) Üyelerle imzalanacak sözleşmelerin Türkiye’de hizmet vermekte olan veri depolama kuruluşunun talep edeceği tüm bilgileri içeren, üye aleyhine haksız şart içermeyen, sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların hangi ülke hukukuna göre çözümleneceğine dair açık hükümler içeren nitelikte olması,

f) **(Değişik:RG-30/12/2022-32059)** Yeterli meslekî deneyime ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip, Türkiye’de yerleşik bir temsilcinin atanmış olması

hususları da incelenir. İlgili MTK, söz konusu belgeleri ve Kurulun incelemelerinde kullanmak üzere ihtiyaç duyacağı diğer tüm bilgi ve belgeleri Kurula iletmekten ve iletilen bilgi ve belgelerin doğruluğundan sorumludur. Kurul, bu maddede yer alan şartlara ek yükümlülükler getirebilir.

(5) Türkiye’de yabancı bir MTK’nın MKT olarak tanınmasına ilişkin başvurular söz konusu MTK tarafından doğrudan Kurula yapılır.

(6) Türkiye’de tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet verecek yabancı MTK tanınmasında 30 uncu maddenin dokuzuncu ve onuncu fıkralarındaki süreçler takip edilir.

(7) Kurul her hâlükârda, başvuruya ilişkin tüm bilgi ve belgelerin tam olarak kendisine iletilmesini takip eden 180 işgünü içinde ilgili yabancı MTK’yı tanınma başvurusunun sonucuna ilişkin gerekçeli olarak bilgilendirir.

(8) Türkiye’de tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet verecek yabancı MTK’nın kurulduğu ülkenin ilgili otoritesi ile Kurul arasında bir işbirliği anlaşması bulunması zorunludur. Söz konusu işbirliği anlaşmasının asgari olarak;

a) Kurul ve ilgili otorite arasındaki bilgi alışverişinin, Kurul tarafından talep edilebilecek tüm bilgi ve belgelere erişim dâhil, nasıl yapılacağını belirleyen mekanizmaları,

b) Kurulun ilgili otorite tarafından ilgili MTK’nın ülkesinde tabi olduğu düzenlemelerden herhangi birini veya birkaçını ihlal ettiğine ilişkin bilgisi olması halinde ivedi bilgilendirilmesini düzenleyen mekanizmaları,

c) Kurulun ilgili MTK’nın farklı bir ülkede MKT olarak hizmet verecek olması halinde ivedilikle ilgili otorite tarafından bilgilendirilmesini düzenleyen mekanizmaları,

ç) Gerekli koşulların gerçekleşmesi halinde yerinde denetim dâhil tüm gözetim ve denetim faaliyetlerinin koordinasyonuna ilişkin prosedürleri, içermesi gerekir.

Tanınmanın genişletilmesi

MADDE 30/D – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) Türkiye’de MKT olarak tanınması sonrasında, ilk faaliyet iznine dâhil edilmemiş olan ve Türkiye’de yeni bir tezgahüstü türev araçta MKT olarak hizmet vermek isteyen yabancı MTK, tanınmanın genişletilmesi için izin almak üzere Kurula başvurur. Kurul tarafından tanınması sırasında Kurulca izin verilen hizmetler dışında herhangi bir hizmet verilmesi de tanınmanın genişletilmesi kapsamında değerlendirilir. Kurul; tanınmanın genişletilmesi başvurusunu; MKT olarak tanınan yabancı MTK’nın büyüklüğü, sistemik önemi, yapısı, ölçüsü ve benzeri özelliklerini göz önünde bulundurmak ve yerine getirilecek yeni faaliyetin söz konusu MTK’nın var olan faaliyetleri üzerindeki etkisini değerlendirmek suretiyle karar vermeye yetkilidir.

(2) Kurul; yabancı MTK’nın tanınmanın genişletilmesi başvurusunu reddetmeye yetkilidir.

(3) Yabancı MKT’ların tanınmanın genişletilmesi başvuruları 30/Ç maddesinin birinci ve ikinci fıkraları haricindeki diğer hükümleri kapsamında değerlendirilir.

MKT hizmetinde MTK’ların mali sorumluluğu (Değişik başlık:RG-5/12/2019-30969)

MADDE 31 – (1) Takas kuruluşlarının (Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969) MKT görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir.

(2) Yükümlülüklerin yerine getirilmesi merkezi takas kuruluşunun özsermayesinde bir azalmaya neden olmuşsa, durum gerekçeleriyle birlikte aynı gün içinde Kurula bildirilir. MTK mali durumunu eski düzeyine getirmek için sermaye artırımı dâhil gereken her türlü tedbiri ivedilikle alır. Gerekli özsermaye tutarı yeniden tesis edilene kadar, MTK, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hazırlayacağı özsermaye değişim tablosunu haftalık olarak Kurula gönderir.

Temerrüt

MADDE 31/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında temerrüt; MKT hizmeti veren MTK’nın hizmet verdiği piyasa veya sermaye piyasası araçlarında MKT üyelerinin MKT hizmeti veren MTK’ya karşı olan yükümlülüklerini bu Yönetmelik, MKT yönetmeliği ve ilgili alt düzenlemelerinde belirlenen sürelerde ve tam olarak yerine getirmemesini ifade eder.

(2) Sunulan MKT hizmeti, MKT hizmeti veren MTK nezdinde bu hizmet kapsamında açılan hesapları ve bu hesaplar üzerinden gerçekleştirilen işlemleri kapsar ve söz konusu işlemlerin takasının tamamlanması ile son bulur.

Temerrüt yönetimi

MADDE 31/B – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT hizmeti veren MTK üyelerinin temerrüde düşmesi halinde başvurulacak teminatların, garanti fonu katkı paylarının ve MKT hizmeti veren MTK'nın kaynaklarının kullanımında aşağıda belirtilen öncelik sırasına uygun hareket edilir:

a) Temerrüde düşen MKT üyesinin kendisine ait hesaplarda veya kendisine bağlı teminat açığı oluşan müşteri hesaplarında bulunan teminatlar.

b) Temerrüde düşen MKT üyesinin yatırılmış garanti fonu katkı payı.

c) Eğer varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler.

ç) MKT hizmeti veren MTK tarafından karşılanmış riskler için tahsis edilen sermaye.

d) Diğer MKT üyelerinin yatırılmış garanti fonu katkı payları.

e) MKT üyelerinden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payları.

f) MKT hizmeti veren MTK'nın kalan sermayesinden yapılan taahhüt.

(2) Birinci fıkrada belirlenen sıralama, temerrüt nedeniyle ortaya çıkabilecek kayıpların karşılanmasında başvurulabilecek varlıkların kullanımına yöneliktir. Temerrüt halinde MKT hizmeti veren MTK, likidite yönetimine ilişkin öncelikleri ve ilgili MKT yönetmeliğinde ifade edilen sınırlamalar dâhilinde, yukarıda sayılan kaynakların yanı sıra yabancı kaynakları ve borçlanma imkânlarını da devreye sokarak takasın tamamlanmasını veya borcun tasfiyesini sağlar. MKT hizmeti veren MTK tarafından takas yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde, teminatların nakde çevrilmesinden kaynaklanan bir gecikme olması halinde hak sahibine temerrüt faizi ödenir. Hak sahibinin talep veya kabulü halinde takas yükümlülüklerinin, teminatların piyasa fiyatlarından devri suretiyle kapatılması da mümkündür.

(3) MKT hizmeti veren MTK tarafından piyasalar veya sermaye piyasası araçları için ayrı garanti fonları kurulması halinde, birinci fıkrada yapılan önceliklendirme her bir garanti fonu için ayrı ayrı uygulanır. Bu halde birinci fıkranın (ç) ve (f) bentleri çerçevesinde MKT hizmeti veren MTK sermayesinden tahsis ve taahhüt edilen sermaye, garanti fonlarının büyüklükleri nispetinde Yönetim Kurulu tarafından alınan karar çerçevesinde paylaştırılır.

(4) Herhangi bir piyasada temerrüde düşen MKT üyesinin, diğer piyasalar için kurulan garanti fonlarındaki katkı payları, ilgili piyasalarda riskinin bulunmaması veya tüm pozisyonlarının tasfiye edilmiş olması kaydıyla birinci fıkranın (d) bendinden sonra gelmek üzere temerrüde düştüğü piyasadaki yükümlülükleri için kullanılabilir. Temerrüde düşen MKT üyesinin teminatları ve garanti fonu katkı payları dışında MKT hizmeti veren MTK nezdinde mevcut diğer varlıkları da serbest olmaları kaydıyla takasın tamamlanması veya borç tasfiyesinde kullanılabilir.

(5) Temerrüde düşen MKT üyesine ait teminat ve garanti fonu katkı paylarından varsa henüz kullanılmamış bölümler ile söz konusu üyenin takibinden sağlanacak kaynaklar öncelikle, eğer varsa MKT üyesinin yükümlülüklerinin tasfiyesi için temin edilen borçların kapatılmasında kullanılır. Borçların tasfiyesi sonrasında MKT üyesinin takibinden sağlanacak kaynaklardan kalan bir kısım var ise bu kaynaklar ilk önce temerrüde düşmemiş olan MKT üyelerinden daha önce alınan ilave garanti fonu katkı paylarının, sonra da temerrüde düşmemiş olan MKT üyelerinin yatırılmış garanti fonu katkı paylarının iadesinde kullanılır. İade oransal olarak yapılır. MKT hizmeti veren MTK sermayesinden karşılanan bölüm de dâhil olmak üzere temerrütten

kaynaklanan tüm asli ve fer'î yükümlülükler tasfiye olmadan, MKT hizmeti veren MTK tarafından temerrüde düşen MKT üyesine herhangi bir ödeme veya iade yapılamaz.

(6) MKT hizmeti veren MTK; birinci fıkranın (ç) ve (f) bentleri çerçevesinde bir sonraki dönem için tahsis ve taahhüt edeceği sermaye miktarlarını, bu maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde sağlanabilecek ilave özkaynak hariç olmak üzere, yılda bir kez en geç içinde bulunulan yılın dördüncü ayının ilk işgünü günceller ve internet sitesinde duyurur.

(7) Temerrüt yönetimine ilişkin diğer hususlar her hâlükârda Kurulca kabul edilmiş olan uluslararası düzenlemelerle uyumlu olarak MKT yönetmeliğinde düzenlenir.

Teminat ve malvarlıklarının ayrı izlenmesi

MADDE 32 – (Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK tarafından alınan teminatlar ile hesap sahiplerinin malvarlıklarının bu kuruluşun malvarlığından ayrı izlenmesi esastır. Takasın yerine getirilmesine ilişkin işlemler hariç olmak üzere MKT hizmeti veren kuruluş söz konusu teminat veya varlıkları tevdi amaçları dışında kullanamaz. MTK bu maddeye uyumun sağlanmasını teminen gerekli önlemleri alır.

MKT hizmetinde risk yönetimine ilişkin diğer hususlar

MADDE 33 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT olarak hizmet veren MTK, MKT hizmetleri ile ilgili üyelerinden ve karşılıklı çalıştığı diğer MTK'lardan kaynaklanan kredi ve likidite risklerini gerçeğe yakın zamanlı olarak ölçmek ve değerlendirmek zorundadır. MKT olarak hizmet veren MTK nezdinde oluşturulan risk yönetim sistemlerinin herhangi bir zamanda ve her bir üyenin toplam riskini gösterebilecek nitelikte olması zorunludur.

(2) MKT olarak hizmet veren MTK, asgari olarak, MKT hizmetlerinden doğacak yükümlülüklerin ifasını taahhüt ettiği pozisyonlar için sermaye piyasası aracı veya piyasa bazında pozisyonların oluşmasından tasfiyesine kadar geçecek süredeki olası fiyat hareketlerini karşılamak üzere belirli bir süreye ait tarihsel veriden belirli bir istatistiksel güven düzeyinde hesaplanacak miktarda başlangıç teminatı, pozisyonların fiyat değişimlerini karşılamak için de değişim teminatı talep eder. İşlem teminatı hesaplamalarının bir günden daha uzun olmayan sürede güncellenmesi, teminat tamamlama çağrılarının ise günlük olarak ve her hâlükârda belirlenmiş azami veya asgari sınırlara ulaşıldığında yapılması gereklidir.

(3) Başlangıç teminatının hesaplanacağı istatistiksel güven düzeyi; tezgahüstü türev araçlar için % 99,5'ten diğer sermaye piyasası araçları için ise %99'dan düşük olamaz. Başlangıç teminatlarının hesaplanmasında kullanılacak tarihsel verinin temin edilebildiği takdirde piyasadaki her türlü fiyat hareketini kavrayacak şekilde ve her koşulda en az son 12 aylık dönemi kapsamı, tarihsel verinin yokluğunda kullanılacak senaryoların da yeterince ihtiyatlı seçilmesi gerekir. Başlangıç teminatı hesaplanmasında kullanılacak elde tutma süresi ise tezgahüstü türev araçlarda 5 işgününden diğer finansal araçlarda da 2 işgününden az olamaz.

(4) MKT olarak hizmet veren MTK; başlangıç teminatı hesaplanmasında kullanacakları risk parametrelerini belirlerken;

a) Sermaye piyasası aracının fiyatlamasındaki belirsizlik ve karmaşıklık düzeyini,

b) Sermaye piyasası aracına ilişkin risk özelliklerini (volatilité, likidite, durasyon, konveksite, ters eğilim riski ve benzeri),

c) Uygulanan diğer risk kontrol yöntemlerinin etkinlik derecesini,

ç) İlgili sermaye piyasası aracına özgü diğer önemli unsurları (kaldıraç düzeyi, konsantrasyon, pozisyonu kapatmadaki güçlükler, teminat hesaplama ve tamamlama süresi, temerrüt yönetimi süreleri ve benzeri),

göz önünde bulundurur. MKT olarak hizmet veren MTK; risk parametrelerinde istikrarın sağlanması ve döngüsellikten korunmasını teminen hesapladığı teminat yükümlülüğünü %25 artırma, tarihsel verideki stresli dönemlere asgari %25 ağırlık verme veya son on yıllık tarihsel veri ile hesapladıkları teminat yükümlülüğünü uygulama alternatiflerinden birisini tercih edebilir.

(5) Kurul, dördüncü fıkarda belirtilen kriterler çerçevesinde organize piyasalarda işlem gören tezgahüstü türev araçlara göre daha riskli olmadığı değerlendirilen diğer tezgahüstü türev araçlar için başlangıç teminatı hesaplanmasında kullanılacak istatistiksel güven düzeyinin %99'a, elde tutma süresinin ise 2 güne kadar düşürülmesine izin vermeye yetkilidir.

(6) MKT olarak hizmet veren MTK; söz konusu hizmeti ile ilgili işlem teminatlarının, garanti fonu katkı paylarının veya diğer teminat yükümlülüklerinin hesaplanmasında veya diğer risk kontrol mekanizmalarında kullandıkları model ve parametreleri, teorik ve ampirik olarak yılda en az bir kez gözden geçirir. Kullanılan model ve metodolojinin olağan üstü koşullarda da güvenilirliğini ve geçerliliğini muhafaza ettiği hususu, stres testleri, duyarlılık test ve analizleri ve geriye yönelik testler ile ortaya koyulur. İlgili test sonuçları asgari 3'er aylık dönemler itibarıyla risk komitesine raporlanır ve üyelerle paylaşılır. Model ve parametrelerde yapılacak önemli değişikliklerin de, risk komitesinde görüşülmesi ve ayrıca bağımsız bir şekilde gözden geçirilmesi sağlanır.

(7) MKT olarak hizmet veren MTK tarafından oluşturulan risk modellerinin güvenilirlik ve geçerliliği veya finansal veya likit kaynakların yeterliliğini test etmeye yönelik çalışma ve programlarda aşağıdaki hususlara riayet edilir.

a) İşlem teminatlarının hesaplanmış olduğu dönemde gerçekleşen riskleri karşılama oranı günlük olarak yapılacak geriye dönük testlerle analiz edilir. Teminat değerlendirme katsayılarının yeterliliği aylık olarak test edilir.

b) İşlem teminatlarının hesaplandığı modellerin, tarihsel ve/veya varsayımsal olarak belirlenecek muhtelif piyasa stres koşulları altında üreteceği sonuçları ortaya koyabilme amacıyla duyarlılık test ve analizleri yapılır. Duyarlılık test ve analizlerinde, örnek teşkil edebilecek gerçek üye portföyleri kullanılmalıdır. Duyarlılık test ve analizleri asgari ayda bir yapılır.

c) MKT olarak hizmet veren MTK'nın likit ve/veya toplam finansal kaynaklarının yeterliliği stres testleri ile günlük olarak sınıranır.

ç) Temerrüt yönetimi kaynaklarının yetersiz hale geleceği piyasa koşulları ve/veya temerrüt sayılarının tespit edilmesini teminen asgari üçer aylık dönemlerde ters yönlü stres testleri yapılır ve diğer test sonuçları ile birlikte sonuçlara ilişkin olarak Kurula bilgi verilir.

d) MKT olarak hizmet veren MTK test sonuçlarını, politika ve prosedürler dâhilinde modellerin gözden geçirilmesi ve ayarlanması ile işlem teminatı yükümlülüklerinin ve/veya teminat değerlendirme katsayılarının yeniden belirlenmesinde kullanır.

e) MKT olarak hizmet veren MTK kullandığı model ve metodolojilerin genel özelliklerini, kullanılan parametreleri, yapılan testleri, elde edilen sonuçları ve eğer varsa alınan önlemleri kamuya açıklar.

(8) Kurul MKT olarak hizmet veren MTK'lar tarafından kullanılan model ve parametrelerin tutarlılık ve geçerliliğinin bağımsız denetimden geçirilmesini talep etmeye yetkilidir. MKT olarak hizmet veren MTK tarafından kullanılan risk hesaplama yöntemlerinde önemli bir değişiklik

yapılmasının gerektiği hallerde Kurula bildirimde bulunulur. Kurulun söz konusu hususlara ilişkin değişiklik talep etme hakkı saklıdır.

(9) MKT olarak hizmet veren MTK, merkez bankası hesaplarını kullanmadığı durumlarda nakit takas riskini sınırlamak için gerekli tedbirleri alır.

(10) Menkul kıymet takasında mümkün olduğu ölçüde teslim karşılığı ödeme prensibi ile çalışılması esastır. Aksi bir uygulamanın gerekli olduğu hallerde Kurul izni şarttır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer MKT Kuruluşları ile Bağlantılı Çalışma Anlaşmaları⁽⁴⁾

Diğer MKT'lerle bağlantılı çalışma

MADDE 33/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT hizmeti veren MTK, bir diğer MKT ile 33/B ve 33/C maddelerinde yer alan gereklilikleri yerine getirmek koşuluyla ve sermaye piyasası araçları ile para piyasası araçlarında verilecek MKT hizmetlerine ilişkin olarak bağlantılı çalışma anlaşması yapabilir. Bağlantılı çalışılacak MKT'nin Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi tarafından tanınmış olması gereklidir.

(2) Bağlantılı çalışma anlaşmaları öncelikle Kurulun ve tabi olunan diğer yetkili otoritelerin onayına sunulur.

(3) Kurul sadece bağlantılı çalışılması planlanan MKT'lerin;

a) 30 uncu madde çerçevesinde Kuruldan faaliyet izni almış ya da başka bir ülkede yetkili otorite tarafından yetkilendirilmek suretiyle en az son 3 yıldır MKT olarak faaliyet gösteriyor olması,

b) Bu Yönetmeliğin risk yönetimine ilişkin hükümlerinin karşılandığının ispat edilmesi,

c) Takas işlemlerine ilişkin gereken tüm teknik şartların finansal piyasaların düzgün ve düzenli işlemesine imkân sağlaması,

koşullarının sağlanması halinde bağlantılı çalışma anlaşmalarını onaylar.

(4) Kurul, ikinci fıkradaki koşulların karşılanmadığını değerlendirmesi halinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile yabancı otoriteler ve ilgili MKT'den yazılı açıklama talep eder ve söz konusu çalışma anlaşmalarını bu anlaşmalar nedeniyle sermaye piyasalarında ortaya çıkabilecek riskler açısından değerlendirerek reddedebilir.

(5) İki MKT arasında borsa, teşkilatlanmış diğer pazar yerleri veya diğer piyasalarda hizmet vermek amacıyla bağlantılı çalışma anlaşması yapıldığında; söz konusu MKT'lerin borsa, teşkilatlanmış diğer pazar yerleri veya diğer piyasalar tarafından konulan operasyonel ve teknik gerekliliklere uyumlu oldukları nispette, her iki MKT'nin de faaliyetlerini yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları verilere ve ilgili takas sistemine eşit erişim hakkına sahip olması gerekir.

(6) Kurul; birinci ve ikinci fıkralarda ifade edilen veri kaynaklarına veya takas sistemine erişimi; yalnızca erişimden kaynaklı ortaya çıkan riski kontrol etmek için doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırabilir veya reddedebilir.

Bağlantılı çalışmada risk yönetimi

MADDE 33/B – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) Bağlantılı çalışan MKT'ler;

a) Bağlantılı çalışma anlaşmasından kaynaklı ortaya çıkan riskleri etkin şekilde tanımlamak, izlemek, yönetmek ve böylece yükümlülüklerini zamanında karşılayabilmek için uygun politika, prosedür ve sistemleri yürürlüğe koyar.

b) Bağlantılı çalışma ilişkilerini düzenleyen ilgili mevzuat dâhil olmak üzere, karşılıklı hak ve yükümlülükleri üzerinde anlaşır.

c) Bir MKT üyesinin temerrüdü halinde, bağlantılı olarak çalışılan diğer MKT'nin temerrütten etkilenmemesini teminen, kredi riski ve likidite riskini tanımlar, izler ve etkin bir şekilde yönetir.

ç) MKT üyelerinin yoğunlaşması ve finansal kaynakların toplulaştırılması ile ilişkili kredi ve likidite riskini etkileyebilecek bağlantılı çalışma anlaşmasından kaynaklı korelasyonları ve potansiyel bağımlılıkları belirler, tanımlar ve izler.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi gereğince MKT'ler, transfer emirlerinin kendi sistemlerine giriş anına ve geri alınamaz hale geldiği ana ilişkin aynı kuralları kullanmakla yükümlüdür.

(3) Birinci fıkranın (c) bendi gereğince, bağlantılı çalışma anlaşması; bağlantılı çalışan MKT'lerden birinin temerrüdü halinde, temerrüdün sonuçlarının yönetilmesine ilişkin süreci belirler.

(4) Birinci fıkranın (ç) bendi gereğince ilgili MKT'ler; yetkili otoritelerinden izin almak kaydıyla, MKT üyelerinin aralarında yapmış oldukları bağlantılı çalışma anlaşmaları kapsamında ellerinde bulunan teminatları tekrar kullanmaları hususuna ilişkin sağlam kontrol mekanizmalarını kurar. Bağlantılı çalışma anlaşması, bağlantılı çalışan MKT'lere, risklerin yayılma etkisine karşı nasıl bir sınırlama yapılacağı hususunda kapsam itibarıyla yeterli olacak şekilde bir çerçeve çizer.

(5) MKT'lerin üyelerinden veya birbirlerinden dolayı maruz kalabilecekleri risklerin karşılanabilmesi için kullanılan risk yönetim modellerinin birbirinden farklı olduğu hallerde MKT'ler, bu farklılıkları tanımlar, bunlardan kaynaklanan riskleri değerlendirir ve ilave finansal kaynakları güvenceye almak dâhil gerekli tüm önlemleri alır. Böylece MKT'ler; bağlantılı çalışma üzerinde hem kendileri nedeniyle ortaya çıkabilecek etkiyi hem de yayılma riski açısından ortaya çıkabilecek olası sonuçları sınırlar ve söz konusu farklılıkların her bir MKT'nin herhangi bir üyesinin temerrüdünün sonuçlarını yönetebilme kabiliyetini etkilemediğinden emin olur.

Bağlantılı çalışmada MKT'ler tarafından alınan teminatlara ilişkin hükümler

MADDE 33/C – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT; bağlantı içerisinde olduğu diğer MKT'lere ait hesaplardaki varlık ve pozisyonları ayrıştırır.

(2) Başka bir MKT ile bağlantılı çalışan MKT'nin bağlantı içerisinde olduğu MKT'ye sadece başlangıç teminatı sağlaması halinde bağlantılı çalışılan MKT'nin teminatlar üzerinde herhangi bir kullanım hakkı bulunmaz.

(3) Menkul kıymet teminatlarının; Kurul düzenlemeleri kapsamındaki sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemler çerçevesinde alınmış olması durumunda MKK, yabancı sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemler çerçevesinde alınmış olması durumunda ise yetkili bir merkezi saklama kuruluşu nezdinde, nakit teminatların ise bankalar nezdinde saklanması zorunludur.

(4) Birinci ve ikinci fıkralarda ifade edilen varlıklar, sadece bağlantılı çalışma anlaşması çerçevesinde teminatları sağlayan MKT'nin temerrüdü durumunda bağlantı içerisinde bulunan MKT tarafından kullanılabilir.

(5) Bağlantılı çalışma anlaşması kapsamında teminatları alan MKT'nin temerrüdü halinde ise söz konusu teminatlar mümkün olan en kısa süre içerisinde teminatları sağlayan MKT'ye iade edilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

IV. KISIM

Mali Hükümler

Bütçe ve personel kadroları

MADDE 34 – (1) MTK'lar, bütçelerini ve personel kadrolarını yönetim kurulları aracılığıyla kendileri belirler.

MKT olarak hizmet veren MTK'larda yatırım politikası

MADDE 34/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MKT olarak hizmet veren MTK tarafından yapılacak yatırımların yüksek fiyat kayıplarına maruz kalmadan hızla nakde dönüştürülebilir olması gerekir. MKT olarak hizmet veren MTK'nın bu şekilde değerlendirilmeyen sermayesi temerrüt yönetimine tahsis edilemez.

(2) MKT olarak hizmet veren MTK sermayesini veya temerrüt yönetiminde kullanılacak işlem teminatı, garanti fonu katkı payı ve benzeri her türlü kaynağı kendisi, ana ortakları veya bağlı ortaklık ve iştiraklerince ihraç edilen menkul kıymetlere yatıramaz.

(3) MKT olarak hizmet veren MTK ilgili finansal kaynaklarını nakit, mevduat veya yatırım fonu katılma payı olarak veyahut düşük piyasa ve kredi riski taşıyan, yüksek likiditeye sahip menkul kıymetlerde değerlendirir. MKT olarak hizmet veren MTK ancak temerrüt yönetim sürecinde gerektiği takdirde türev finansal araçlara yatırım yapabilir. MKT olarak hizmet veren MTK'nın yatırım yapacağı borçlanma senetlerinin devlet veya merkez bankalarınca ihraç edilmiş veya ödemesi garanti edilmiş olması, serbestçe transfer edilebilir olması, çok sayıda alıcı ve satıcıdan oluşan aktif bir piyasaya ve düzenli olarak açıklanan fiyat bilgisine sahip olması ve yapılacak borçlanma senedi yatırımlarında portföy ortalama kalan vadesinin gözetilmesi gerekir.

(4) **(Değişik:RG-30/7/2022-31908) (Değişik:RG-10/12/2024-32748)** MKT olarak hizmet veren MTK'nın nakit kaynakları; kendi nakit kaynakları ile topladığı nakit teminatlar ve nakit garanti fonu katkı paylarından oluşur. MTK, kendi nakit kaynaklarını, TCMB'de, Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar nezdinde, Borsa İstanbul Anonim Şirketi (BİAŞ) Para Piyasasında, BİAŞ Swap Piyasasında veya BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasında değerlendirir. MTK topladığı nakit teminatlar ile nakit garanti fonu katkı paylarını TCMB'de, Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar nezdinde, BİAŞ Para Piyasasında veya BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası altında yer alan Repo-Ters Repo Pazarı ve Taahhütlü İşlemler Pazarında üçüncü fıkrada belirtilen özellikleri taşıyan borçlanma senetleri ile teminatlandırılmasını sağlayacak şekilde değerlendirir. Bu alanlarda değerlendirilemeyen nakit işlem teminatı ve nakit garanti fonu katkı paylarının asgari %95'inin ise yine üçüncü fıkrada belirtilen özellikleri taşıyan borçlanma senetleri ile teminatlandırılmasını sağlayacak şekilde ters repo işlemlerinde değerlendirilmesi esastır.

(5) MKT olarak hizmet veren MTK yatırım veya plasman kararlarını verirken herhangi bir karşı tarafla olan toplam kredi riskini gözeterek tesis edeceği konsantrasyon limitleri dahilinde hareket eder. Konsantrasyon limitlerinin takibinde aynı ihraççı veya karşı tarafın MKT olarak hizmet veren MTK'ya olan tüm yükümlülükleri dikkate alınır. MKT olarak hizmet veren MTK'nın yatırım ve plasmanlara ilişkin politika ve prosedürleri finansal varlıklar, ihraççılar veya karşı taraflar itibarıyla yeterli çeşitlendirme ve risk dağıtımını sağlamalıdır. Söz konusu politika ve prosedürler yılda en az bir defa olmak üzere düzenli olarak gözden geçirilir.

Gelirler, ücret ve komisyonlar

MADDE 35 – (1) MTK'ların verdikleri temel hizmetler kapsamında olan ve bu hizmetlerin tek sunucusu olmaktan kaynaklanan statüsüne dayalı olarak bütün üyelerine uyguladıkları ücret

ve komisyonlar ile bunların tahsil zaman ve şekilleri yönetim kurullarının önerisi ve Kurul'un onayı ile yürürlüğe girer.

(2) MTK'ların temel hizmetlerinden faydalanmak için zorunlu olmayan, bu hizmetlerle ilgili olarak talep eden katılımcılara sunulan diğer hizmetlerden alınan ücretler ise MTK'larca belirlenir ve Kurulun bilgisine sunulur. MTK'lar tarafından verilen eğitim hizmetleri üyelere zorunlu tutulsa dahi bu fıkra kapsamında değerlendirilir.

(3) Verilen temel veya yan hizmetlerle ilgisi olmayan diğer faaliyetlerden alınan ücretler ise toplu bir şekilde ve ayrıntılı olarak her hesap dönemi sonu itibarıyla Kurulun bilgisine sunulur.

Kayıt tutma

MADDE 35/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK; Kurul tarafından bu Yönetmelikte ve ilgili diğer düzenlemelerde yer alan hükümlere uyumunun denetlenmesini ve gözetimini teminen sağladığı tüm hizmet ve yaptığı tüm faaliyetlere ilişkin tüm kayıtları en az 10 yıl süre ile saklar.

(2) MTK, işlem yaptığı tüm sözleşmelerin orijinal hali dâhil olmak üzere sözleşmeye ilişkin tüm bilgileri, takas sürecinin her bir adımını açıkça ortaya koyacak işlem kayıtlarını, üyeleri ve gerektiğinde müşterilerinin hesap detaylarını ve maruz kalınan riskleri ortaya koyacak pozisyon ve teminat kayıt ve bilgilerini ve veri depolama kuruluşlarına yaptıkları detaylı raporlama kayıtlarını en az 10 yıl süre ile saklar. Söz konusu bilgi; MTK tarafından takasın gerçekleştirilmesinden önce asgari olarak ilgili işlemin asıl koşul ve şartlarının belirlenmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Dışardan hizmet alımı

MADDE 35/B – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK'nın operasyonel fonksiyon, hizmet ve faaliyetlerini dışardan alması mümkün olup bu durumda, dışardan hizmet aldığı konularda bu Yönetmelik ve ilgili diğer tüm düzenlemeler çerçevesindeki tüm sorumluluğu devam eder ve MTK her halükarda;

- a) Dışardan hizmet alımının sorumlulukların devri ile sonuçlanmayacağı,
- b) MTK'nın takas üyeleri veya uygun olan hallerde müşterilerle arasındaki ilişkinin ve onlara karşı sorumluluğunun değişmeyeceği,
- c) MTK'nın faaliyet izni alırken sağladığı koşulların değişmeyeceği,
- ç) Dışardan hizmet alımının, MTK'nın kendi alanına giren herhangi bir bilgiyi elde edebilmek için yerinde erişim dâhil denetim ve gözetim fonksiyonlarını yerine getirmesine engel olmayacağı,
- d) Dışardan hizmet alımının, MTK'nın karşılaştığı risklerin yönetiminde gerekli sistemleri oluşturmaya ve kontrolleri yapmasına engel olmayacağı,
- e) Dışardan hizmet sağlayıcının, MTK'nın bu Yönetmelik çerçevesinde tabi olduğu iş sürekliliği yükümlülüklerine eşdeğer yükümlülüklerle tabi olacağı,
- f) Dışardan hizmet sağlayıcının sermaye yeterliliğinin, organizasyon yapısının ve sağladığı hizmetlerin kalitesinin değerlendirilebilmesi için, söz konusu hizmet sağlayıcının, gerekli uzmanlığının ve kaynağının bulunduğu, dışardan sağlanan hizmetlerin etkin denetimini yaptığı, dışardan hizmet alımına ilişkin riskleri yönettiği, süreklilik arz edecek şekilde bu fonksiyonları denetlediği ve ilgili riskleri yönettiği,
- g) MTK'nın, dışardan hizmet alımı nedeniyle elde edilecek bilgilere doğrudan erişim olanağına sahip olacağı,
- ğ) Dışardan hizmet sağlayıcının; dışardan sağlanan hizmete ilişkin olarak yetkili otoriteler ile iş birliği içerisinde olacağı,

h) Hizmet sağlayıcının; verdiği hizmet kapsamında elde ettiği MTK'nın, takas üyelerinin ve müşterilerinin özel bilgilerini Türkiye'de yürürlükte olan kişisel verilerin korunması ve saklanmasıyla ilişkin düzenlemelere ve uluslararası en yüksek standartlara uygun olarak koruyacağı,

hususlarında garanti verir.

(2) Kurul tarafından ayrıca izin verildiği durumlar hariç olmak üzere MTK; risk yönetimiyle ilgili faaliyetlerini dışardan temin edemez.

(3) MTK ve hizmet sağlayıcı yazılı bir anlaşma ile hak ve yükümlülüklerini açık olarak oluşturur ve toplulaştırır.

(4)(Değişiklik: RG-29/07/2023-32263) MTK'nın iç kontrol, iç denetim, uyum, takas, saklama ve merkezi karşı taraf süreçlerine ilişkin dışardan hizmet alımları Kurulun iznine tabi olup, dışardan hizmet alımı faaliyetlerini değerlendirmeye yönelik gerekli tüm bilgi ve belgeler izin başvurusu ile birlikte Kurula sunulur. MTK'nın bilgi sistemlerine ilişkin yapılması gerekli olan geliştirmeler için dışarıdan alacağı hizmetlere ilişkin olarak ise hizmetin kapsam ve niteliği hakkında sözleşme tarihini takip eden on iş günü içinde Kurula bildirim yapılması zorunludur.

(5) Türkiye'de tezgahüstü türev araçlarda MKT olarak hizmet veren yabancı MTK'lar da dışardan hizmet alımına ilişkin olarak bu madde hükümlerine tabi olup, tanınma başvurusunda hangi konularda dışardan hizmet alındığını ve konuya ilişkin olarak Kurulca talep edilecek tüm bilgi ve belgeleri Kurula ibraz eder. Kurul; söz konusu hizmet alımlarının MTK'nın işlerliğini olumsuz etkileyebilecek nitelikte olduğunu değerlendirmesi halinde değişiklik talep etme hakkını ve taleplerinin gerçekleştirilmemesi halinde ise tanınma başvurusunu reddetme hakkını haizdir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hükümler

MTK'ların bilgi ve belge isteme ve inceleme yapma yetkisi

MADDE 36 – (1) MTK'lar; iş ve işlemleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda üyelerinden bilgi, belge istemek ve inceleme yapmak, kendi nezdinde gerçekleştirilen işlemlerin güvenliğini teminen üyelerinin mali durumunu ölçmek, izlemek ve bu faaliyetleri esnasında tespit edilen takas işlemlerine ilişkin mevzuata aykırılıklarla ilgili olarak kendi yetkisinde olanlar hakkında yaptırım uygulamakla görevli ve yetkilidirler.

(2) MTK'lar; kendi bünyelerinde takas ve buna bağlı işlemleri gerçekleştiren üyelerin iş ve işlemleri ile MTK kurallarına uyumunu düzenli ve etkin olarak izler, takas işlemlerinin kesintisiz sürmesi için gerekli önlemleri alır ve bu konulardaki usul ve esasları belirler.

(3) MTK'lar Kanunla ve diğer mevzuatla kendilerine verilen yetki ve görevlerle ilgili olarak düzenlemeler yapmaya ve bunları uygulamaya, görevli ve yetkilidir.

(4) MTK'lar bu madde kapsamında yaptığı incelemelerde kendi kurallarının ağır ihmâli ve kasıtlı ihlâl edilmesi hâlinde Kurula bildirimde bulunurlar.

MTK'ların denetimi

MADDE 37 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) Kurul, Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile ilgili olarak MTK'ların düzenleme, gözetim ve denetim merciidir. Kurul gerekli gördüğü durumlarda MTK'lar nezdinde, takas operasyonları, risk

yönetim süreçleri, iç kontrol mekanizmaları, hesapları, teminat yönetim sistemleri ve Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile ilgili olarak diğer tüm konularda inceleme ve denetim yapmaya veya bağımsız denetim yaptırmaya yetkilidir. MTK'ların denetimle görevli personele uygun bir çalışma ortamı sağlamaları zorunludur. Kurul, merkezi takas faaliyetlerine ilişkin olarak gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini MTK'lar ile üyelerinden istemeye yetkilidir.

(2) MTK'lar bilgi sistemleri denetimine ve bu denetimi yapacak kuruluşlara ilişkin usûl ve esaslar açısından Bilgi Sistemleri Yönetimi Tebliği hükümlerine tabidir.

(3) MKT hizmeti veren MTK'nın risk yönetimi denetimi, MTK'nın iç denetim, iç kontrol veya benzer görev tanımına sahip birimi tarafından gerçekleştirilip, Kanunun 78 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen periyotlarda Kurula bildirilir. Kurulun risk yönetimine ilişkin Kanunun 78 inci maddesinde yer alan diğer yetkileri saklıdır.

(4) MTK'ların yıllık finansal raporlarının bağımsız denetimi Kurulca ilân edilen listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılır. Bağımsız denetim neticesinde hazırlanan rapor eşzamanlı olarak ilgili MTK'ya ve Kurula gönderilir.

(5) Kendi özel mevzuatları kapsamında, bağımsız denetime tabi olan MTK'lar, Kurulun bağımsız denetime ilişkin düzenlemelerine uygun olarak bu yükümlülüğü yerine getirmiş sayılırlar. Bağımsız denetim neticesinde hazırlanan rapor eşzamanlı olarak ilgili MTK'ya ve Kurula gönderilir. Kurul gerek gördüğünde belirlediği hususlarla ilgili bağımsız denetim yapılmasını talep edebilir.

Finansal raporlama

MADDE 38 – (Değişik:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK'lar, finansal tablo ve raporlarını internet siteleri vasıtasıyla kamuya açıklar. MTK'lar söz konusu finansal tablo ve raporlarını, şekil ve içerik bakımından Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde Kurulca belirlenen düzenlemelere uygun olarak, MTK faaliyetlerinin özellikleri gözetilerek zamanında, tam ve doğru bir şekilde hazırlamak ve yetkili otoritelere ibraz etmek zorundadır.

(2) MKT olarak hizmet veren MTK'nın finansal tablolarına ilişkin raporlarda, temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye tutarı ile teminat ve garanti fonu varlıklarına ilişkin detaylı açıklamalara yer verilir.

Kamuya açıklanacak bilgiler

MADDE 38/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK'lar asgari olarak;

a) MTK'nın kurumsal yönetimine ilişkin düzenlemeleri,

b) Temerrüt yönetim prosedürleri, risk yönetim sistemleri, üyeler ve müşterilerin hak ve yükümlülükleri, merkezi karşı taraf hizmetlerine ulaşmak için gerekli koşullar, üyeliğe kabul, üyelikten ayrılma ve üyeliğin askıya alınması ile ilgili kriterler, üyeler ve müşterilerle imzalanacak sözleşmeleri, diğer MTK'lar ile karşılıklı çalışma koşulları, teminat ve garanti fonu katkı paylarının kullanım esasları da dâhil olmak üzere tüm faaliyet kurallarını,

c) Teminat olarak kabul edilen varlıkların listesi ve değerlendirme katsayılarını,

ç) Takas üyelerinin listesini,

d) Varsa indirimler ve indirim koşulları ile birlikte hizmet sunulan piyasa veya kategoriler itibarıyla uygulanan komisyon ve ücretleri,

e) MKT hizmeti verilen her bir enstrüman sınıfı itibarıyla takas işlem hacimlerini,

- f) Sistem iletişim protokollerine dair teknik gereklilikleri,
- g) Kurulca piyasalara duyulan güven ve istikrarı tehlikeye atacak veya ilgililere orantısız zarar verecek nitelikte görülmediği müddetçe üyelerce yapılan üyelik şartı ihlallerini, herhangi bir bedel talep etmeksizin internet siteleri aracılığıyla kamuya açıklar.
- (2) MTK, üyelerinin veya müşterilerinin sunduğu özel hizmetlere erişmesine imkân tanır, üyelerini veya müşterilerini sunduğu hizmetlerle ilgili riskler hususunda bilgilendirir ve üyelerinin kendisine karşı olan risklerinin hesaplanmasında kullanılan gün sonu fiyatlarını açıklar.

MTK'ların hukuka aykırı faaliyet ve işlemlerinde ve mali durumunun bozulması halinde uygulanacak tedbirler

MADDE 39 – (1) Kurul, MTK'ların mevzuata aykırı faaliyet ve işlemlerinde Kanunun 96 ncı maddesinde; mali durumunun bozulması halinde ise 97 nci maddesinde sayılan tedbirleri uygulamaya yetkilidir.

Gözetim sistemi ve işbirliği

MADDE 40 – (1) MTK'lar, bu Yönetmelik'te düzenlenen faaliyetleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda üyelerinden ve emir veren veya işlem yapan gerçek ve tüzel kişilerden bilgi ve belge istemeye ve inceleme yapmaya yetkilidirler. Bilgi ve belge istenen taraflar, MTK'ların görev alanına giren hususlarda özel mevzuatlarında yer alan gizlilik ve sır saklamaya ilişkin hükümlere dayanarak bilgi vermekten imtina edemezler.

(2) Piyasa bozucu eylemlerle Kanunda düzenlenen diğer suçların önlenmesi, gözetimi veya denetimi ile Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanması amacıyla, Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde, MTK'lar, borsalar ve diğer ilişkili kurumlarla gerekli her türlü teknik destek alıp verme, yardım ve bilgi paylaşımında bulunmakla yükümlüdürler. MTK'lar kendilerine Kurulca verilecek görevleri yerine getirirler ve gerekli işbirliğini yaparlar. Bu kapsamda yapılan işlem ve eylemler Kanun ve diğer kanunlarda yer alan sır saklama yükümlülüğüne ve gizlilik kurallarına aykırılık oluşturmaz. MTK'lar, Kanunun 101 inci maddesi kapsamında yapılan gözetim ve denetim faaliyetleri çerçevesince Kurul tarafından talep edilen gerekli tedbirleri ivedilikle almakla yükümlüdürler.

(3) MTK'lar, takas ve merkezi karşı taraf hizmetleri ile ilgili etkinliğin sağlanması ve risklerin izlenmesi amacıyla, Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, yurtiçinde ve yurtdışında yerleşik borsa ve sermaye piyasası kurumları ile diğer ilişkili kurumlar ve kuruluşlarla karşılıklılık ilkesi gereğince işbirliği ve bilgi paylaşımında bulunma yetkisine sahiptirler.

(4) MTK, üyelerinin takas ve buna bağlı işlemleriyle ilgili olarak kendi aralarında veya müşterileriyle doğan uyuşmazlıklarının çözülmesinde ilgili borsalara destek verir.

(5) **(Ek:RG-5/12/2019-30969)** Kanun veya kanunla açıkça yetki verilmiş mevzuat hükmü ile yetkili kılınmış kamu kurumlarının bilgi ve kayıt talepleri MTK tarafından karşılanır. Yabancı otoritelerin bilgi ve kayıt talepleri ise MTK tarafından Kurula iletilir ve söz konusu talepler ikili veya çok taraflı anlaşmalar kapsamında Kurul tarafından değerlendirilir.

İş sürekliliği

MADDE 40/A – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) MTK'lar hizmet ve faaliyetlerinin kesintisiz ve düzenli bir şekilde sürdürülmesini sağlayacak bir teşkilat yapısı içinde faaliyet göstermek zorundadır. MTK'lar; fonksiyonların muhafazasını, faaliyetlerin kurtarılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin edecek ve olağanüstü hallerde yapılması gerekenleri içeren bir iş sürekliliği politikası oluşturup idame

ettirir, bu politika çerçevesinde kesinti anındaki tüm işlemlerin geri kazanılmasını, MTK'nın hatasız bir şekilde faaliyetlerine devam etmesini ve takas yükümlülüklerinin planlanarak zamanında yerine getirilmesini hedefleyen bir iş sürekliliği planı hazırlar.

(2) İş sürekliliği planı Yönetim Kurulunca onaylanmalı ve asgari yıllık olarak geçerliliği gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. İş sürekliliği planı, dışarıdan alınan veya dışarıya gördürülen hizmetler de dâhil olmak üzere kritik tüm fonksiyonları tanımlar, takas hizmeti sunulan platformlar, saklama kuruluşları, ödeme sistemleri, çalışılan bankalar ve diğer MTK'lar da dâhil olmak üzere MTK ile etkileşim halindeki ilişkili sistemleri dikkate alır. İş sürekliliği planı kritik fonksiyonların hizmet dışı kalabileceği kabul edilebilir maksimum süreyi belirler. Bu sürenin iki saati aşmaması, gün sonu işlemleri ve ödemelerin her hâlükârda planlanan gün içinde tamamlanması esastır.

(3) MTK kritik fonksiyonlarını tanımlamak ve bu fonksiyonların muhtelif felaket senaryoları altında sürdürülebilirliğini ortaya koymak için iş etki analizleri yapmalıdır. MTK'nın kritik fonksiyonlarının geri kazanılmasında kullanılacak yedek sistemlerin, ana işlem merkezi dışında, farklı bir mahalde kurulacak ikinci bir işlem merkezinde bulunması şarttır. İş sürekliliği politikası ve felaket kurtarma planının testinde kullanılacak senaryolar, birincil ve ikincil merkezler arasında geçişleri de kapsmalıdır.

(4) MTK acil durumlarda harekete geçecek bir kriz yönetim fonksiyonuna sahip olmalıdır. Kriz esnasında dâhili ve harici iletişimin nasıl sağlanacağı, yönetim ve menfaat sahiplerinin kriz süresince nasıl bilgilendirileceği planlanmalıdır. Kriz yönetim fonksiyonu Yönetim Kurulu tarafından izlenmeli ve gözden geçirilmelidir.

Kurumsal yönetim (Değişik başlık:RG-5/12/2019-30969)

MADDE 41 – (1) Kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin olarak Kanunun 17 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları, MTK'lara kıyasen uygulanır.

(2) (**Ek:RG-5/12/2019-30969**) Bir sermaye grubu içerisinde faaliyet gösteren MTK'lar, bu grubun MTK'nın kurumsal yönetim uygulamalarına etkisini, ayrı bir tüzel kişilik olarak mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmede yeterli düzeyde bağımsızlığa sahip olup olmadıklarını, mevcut grubun yapısının veya sermaye grubu içindeki diğer tüzel kişilerde görev yapan kurul üyelerinin mevcudiyetinin MTK'nın bağımsızlığını olumsuz etkileyip etkilemediğini analiz etmek ve olumsuz durumların varlığı halinde konuya ilişkin ilgili kamu otoritelerini bilgilendirmek de dâhil olmak üzere gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Uygulama esasları

MADDE 42 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini yorumlamaya, Yönetmelikte yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de göz önünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Kurul yetkilidir.

Diğer hükümler

MADDE 43 – (1) İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin bankacılık faaliyetleri açısından, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (**Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969**) altıncı fıkrasının ikinci cümlesi uygulanmaz.

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'ye ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) (Mülga:RG-5/12/2019-30969)

(2) (Mülga:RG-5/12/2019-30969)

(3) İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin bağımsız denetimine ilişkin olarak Kanunun 138 inci maddesinin on birinci fıkrası hükümleri saklıdır. Bağımsız denetim neticesinde hazırlanan rapor eşzamanlı olarak **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** Hazine ve Maliye Bakanlığına, ilgili MTK'ya ve Kurula gönderilir.

Yönetmeliğe uyum sağlanması ve Yönetmelikte öngörülen düzenlemelerin yapılması

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından bu Yönetmeliğin

yayımlı tarihinden itibaren 1 yıl içinde **(Değişik ibare:RG-5/12/2019-30969)** yapılan değişikliklere uyum sağlanır. Kurulca uygun görüldüğü takdirde bu süre uzatılabilir.

(2) **(Değişik:RG-5/12/2019-30969)** Yeni bir düzenleme yapıncaya kadar MTK yönetmeliği ile MKT yönetmeliğinin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Mevcut Yönetim Kurulu üyeleri

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek:RG-5/12/2019-30969)

(1) 30/6/2020 tarihinde halen görevde bulunan Yönetim Kurulu üyeleri bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesindeki şartlar aranmaksızın görev sürelerinin sonuna kadar görevlerine devam ederler.

Yürürlük

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

(1) 5/12/2019 tarihli ve 30969 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğe 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(2) 5/12/2019 tarihli ve 30969 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “en az yarıdan bir fazlasının” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 5/12/2019 tarihli ve 30969 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin altıncı bölümünün başlığı “Merkezi Karşı Taraf” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(4) 5/12/2019 tarihli ve 30969 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğe altıncı bölümden sonra gelmek üzere bölüm eklenmiş ve sonraki bölümler buna göre teselsül ettirilmiştir.